

บทความวิจัย

เรื่อง ความเป็นประชาธิปไตยในฮ่องกง ค.ศ. 1997-2021

โดย

นางสาวพรพรรณ เดชบุญ

รหัสนักศึกษา 05610869

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อบทความวิจัย	ความเป็นประชาธิปไตยในฮ่องกง ค.ศ. 1997-2021
ผู้เขียน	นางสาวพรพรรณ เดชบุญ
อาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	อาจารย์เพชรดา ชุนอ่อน
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

บทความวิจัย “ความเป็นประชาธิปไตยในฮ่องกง ค.ศ. 1997-2021” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายทางการเมืองของจีนที่มีผลต่อระบอบประชาธิปไตยในฮ่องกง และสถานการณ์ทางการเมืองในฮ่องกงช่วง ค.ศ. 1997-2021 โดยศึกษาจากเอกสารชั้นรองที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ผลการศึกษาพบว่านโยบายหลักที่รัฐบาลจีนใช้ในการแทรกแซงฮ่องกง คือ กฎหมายความมั่นคงแห่งชาติ และการปฏิรูปการเลือกตั้ง ซึ่งทั้งสองนโยบายนี้นำไปสู่การประท้วงครั้งใหญ่ของคนฮ่องกงทั้งหมด 3 ครั้ง ได้แก่ การชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยเมื่อ ค.ศ. 2003 การชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยเมื่อ ค.ศ. 2014 หรือขบวนการร่ม และการชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตยเมื่อ ค.ศ. 2019 อีกทั้งการประท้วงเหล่านี้ยังสะท้อนให้เห็นว่าประชาธิปไตยในฮ่องกงกำลังถูกคุกคามจากรัฐบาลจีนอย่างหนัก การต่อสู้ระหว่างฝ่ายประชาธิปไตยและฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลจีนส่งผลให้สถานการณ์ทางการเมืองในฮ่องกงมีความตึงเครียดสูง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าชาวฮ่องกงจะถูกจำกัดสิทธิในการแสดงออกมากขึ้นและนักเคลื่อนไหวหลายคนถูกตั้งข้อกล่าวหา ถูกจับกุม รวมถึงถูกตัดสิทธิทางการเมือง แต่การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยจะยังคงดำเนินต่อไป

คำสำคัญ : ประชาธิปไตยในฮ่องกง, การเมืองฮ่องกง, ประท้วงฮ่องกง

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยเรื่อง ความเป็นประชาธิปไตยในฮ่องกง ค.ศ. 1997-2021 เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา 450 112 การศึกษาเอกเทศ (Independent Study)

บทความวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์เพชรดา ชุนอ่อน อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณศิลปินทุกท่าน บทเพลงทุกบทเพลง การ์ตูนทุกเรื่องที่อยู่เคียงข้างในช่วงเวลานี้ ขอขอบคุณคุณคิม แพยอน คุณคิม ดงยอง และคุณนาคาโมโตะ ยูตะ ผู้มอบพลังบวก ความสดใสและรอยยิ้มให้ในวันที่อ่อนล้าและยากลำบาก เป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วง รวมถึงขอบคุณพี่มแพว ป็อบและเตยที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจให้งานวิจัยสำเร็จไปได้ด้วยดี

รวมทั้งขอบคุณชาวฮ่องกงทุกท่านที่ยังคงต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยและยึดมั่นในอุดมการณ์อย่างแรงกล้า ขอให้การต่อสู้ในทุกครั้งที่ผ่านมาไม่สูญเปล่า และขอให้ประชาธิปไตยจงสถิตแก่ฮ่องกงในเร็ววัน

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ หากมีข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดประการใด ข้าพเจ้าก็ขออภัยไว้ ณ ที่นี้

พรพรรณ เดชบุญ

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
บทนำ.....	1
บทความ "ความเป็นประชาธิปไตยในฮ่องกง ช่วงค.ศ. 1997-2021"	2
บทสรุป.....	25
บรรณานุกรม.....	28
ประวัติผู้วิจัย.....	33

บทนำ

นับตั้งแต่ค.ศ.1997 เป็นต้นมา สถานการณ์การเมืองในฮ่องกงค่อนข้างแปรปรวนและตึงเครียด การเมืองในฮ่องกงถูกแบ่งออกเป็นสองขั้ว คือ ฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลจีนและฝ่ายสนับสนุนประชาธิปไตย การต่อสู้ทางอุดมการณ์ทำให้เกิดการชุมนุมประท้วงของมวลชนอยู่บ่อยครั้ง มีกระแสต่อต้านจีนอย่างแพร่หลาย สาเหตุหลักของการขัดแย้งเนื่องมาจากฮ่องกงถูกรัฐบาลปักกิ่งแทรกแซงทางการเมืองตลอดเวลา ซึ่งขัดกับหลักการหนึ่งประเทศ สองระบบที่จีนเคยให้การรับรองถึงอิสระในการปกครองตนเองของฮ่องกงก่อนการส่งมอบกลับคืนสู่จีน โดยระบุว่าฮ่องกงจะยังสามารถปกครองตนเองในฐานะเป็นเขตบริหารพิเศษ (Special Administrative Region) ของจีนต่อไปอีก 50 ปีจนถึงค.ศ. 2047 จากนั้น ฮ่องกงจะเป็นส่วนหนึ่งของจีนโดยสมบูรณ์

การตกอยู่ภายใต้การปกครองของจีนซึ่งปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์ แม้ในทางทฤษฎีฮ่องกงจะมีอิสระในการปกครองตนเอง แต่ในทางปฏิบัติกลับถูกจำกัดสิทธิ เสรีภาพในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเลือกผู้นำทางการเมือง สำหรับผู้ที่จะขึ้นมาบริหารฮ่องกงและในตำแหน่งทางการเมืองอื่น ๆ รัฐบาลปักกิ่งได้เพิ่มคุณสมบัติการรักชาติหรืออีกความหมายหนึ่ง คือ ต้องเป็นผู้ที่สนับสนุนรัฐบาลจีน เพื่อที่จะควบคุมฮ่องกงให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการได้ง่ายขึ้น การวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง หรือแม้แต่หนังสือและข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลจีนหรือประชาธิปไตยล้วนโดนทางการสั่งกำจัดทิ้ง รวมถึงการพยายามแก้ไขกฎหมายพื้นฐาน (Basic Law) บางมาตรา ซึ่งถือเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นกฎหมายหลักที่ใช้ในการปกครองฮ่องกง ในช่วงก่อนค.ศ. 1997 ฮ่องกงได้รับอิทธิพลแนวความคิดการปกครองประชาธิปไตยจากอังกฤษ เมื่อต้องกลับมาอยู่ภายใต้การปกครองของจีนที่ถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก ชาวฮ่องกงจึงไม่พอใจ ต่างแสดงออกถึงการอยากเป็นอิสระ ออกมารวมตัวกันชุมนุม เรียกร้องสิทธิจากรัฐบาล บางครั้งถูกปราบปรามจากเจ้าหน้าที่ คนที่ออกมาเดินประท้วงต่อต้านบางส่วนโดนจับกุม นำไปสู่ความขัดแย้งที่รุนแรงมากขึ้น

บทความนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายทางการเมืองของจีนที่มีผลต่อระบอบประชาธิปไตยในฮ่องกงและสถานการณ์การเมืองในฮ่องกงตั้งแต่ค.ศ.1997 จนถึงค.ศ. 2021

ฮ่องกงภายใต้การปกครองของอังกฤษ

สาเหตุที่ทำให้ฮ่องกงตกเป็นของอังกฤษ

ฮ่องกงตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษมีสาเหตุมาจากสงครามทางการค้าระหว่างจีนและอังกฤษ หรือที่รู้จักกันในชื่อ “สงครามฝิ่น” (Opium War) เกิดขึ้นเมื่อกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 โดยเกิดขึ้นทั้งหมด 2 ครั้ง ครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อค.ศ.1839-1842 และครั้งที่ 2 เกิดขึ้นเมื่อค.ศ. 1856-1860

ในสมัยราชวงศ์ชิง อังกฤษและชาติตะวันตกอื่น ๆ เข้ามาทำการค้าขายกับจีน เนื่องจากจีนเป็นประเทศใหญ่ ถือเป็นแหล่งวัตถุดิบและแหล่งระบายสินค้าที่สำคัญ แต่โครงสร้างเศรษฐกิจของจีนในเวลานั้นยังคงเป็นเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเอง ประชาชนส่วนใหญ่ยังคงทำเกษตรกรรม ของใช้ในชีวิตประจำวันก็ล้วนผลิตใช้เองทั้งนั้น ชาวจีนจึงไม่ต้องการสินค้าจากตะวันตกและไม่มีเงินไปซื้อสินค้าเหล่านั้น ประกอบกับนโยบายปิดประเทศของรัฐบาลชิงที่เปิดเมืองท่าเพื่อทำการค้ากับต่างชาติเพียงแห่งเดียว คือ เมืองกวางเจา อังกฤษนำเข้าใบชาและผ้าไหมจากจีนเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อสินค้าที่นำเข้ามาขายด้วยนั้นยากที่จะจำหน่ายได้และการค้าถูกจำกัดจากระบบการเก็บภาษีของจีน อังกฤษจึงเสียดุลการค้าจำนวนมาก ในระยะแรกอังกฤษใช้วิธีเจรจาทางการทูตแต่ไม่เป็นผล จนกระทั่งบริษัทอินเดียตะวันออกของอังกฤษค้นพบว่าฝิ่นเป็นสินค้าที่สามารถทำกำไรได้อย่างมหาศาล สามารถพลิกสถานการณ์ทางการค้าได้ เพราะสอดคล้องกับความต้องการของพวกผู้ดี ขุนนาง เจ้าที่ดินและพ่อค้าใหญ่ที่ใช้ชีวิตอย่างเหลวแหลกและจิตใจว่างเปล่า ดังนั้น ชนชั้นนายทุนอังกฤษจึงใช้ฝิ่นเป็นกุญแจเปิดประตูตลาดจีน (วลาลักษณ์, 2521: 10) เดิมทีชาวจีนนำฝิ่นมาใช้เป็นยาสมุนไพรเท่านั้น เมื่ออังกฤษลักลอบนำเข้ามาขายจึงมีการเสพเป็นยาเสพติดอย่างแพร่หลายมากขึ้น ต้นศตวรรษที่ 19 จำนวนการนำเข้าฝิ่นเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อังกฤษได้กำไรจากการค้าฝิ่นเป็นจำนวนมาก เงินหลังไหลออกนอกประเทศจนจีนเป็นฝ่ายเสียดุลการค้า ประชาชนจำนวนมากเสพติดฝิ่น ไม่เว้นแม้กระทั่งเหล่าข้าราชการและนายทหาร รัฐบาลชิงออกคำสั่งห้ามฝิ่นหลายครั้งแต่ไม่เป็นผล

ชนวนสงครามเกิดจากราชสำนักออกปราบปรามฝิ่นอย่างเข้มงวด สั่งยึดและเผาทำลายฝิ่นกว่า 22,083 ลังที่ชายทะเลหูเหมิน สั่งห้ามไม่ให้ค้าขายและสูบฝิ่นอีกเด็ดขาด บทลงโทษร้ายแรงถึงขั้นประหารชีวิต อย่างไรก็ตาม ฝิ่นเป็นสินค้าที่ทำกำไรและนำเงินเข้าการคลังของรัฐบาลอังกฤษอย่างมหาศาล การกระทำเช่นนี้ของรัฐบาลชิงสร้างความไม่พอใจให้แก่อังกฤษเป็นอย่างมาก จึงส่งกองทัพเข้ารุกรานจีน

จนนำไปสู่การทำศึกสงครามปะทะกันทางกำลังทหาร ความขัดแย้งทวีความรุนแรงขึ้น ผลสุดท้ายปรากฏว่าจีนเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ ต้องจำยอมลงนามในสนธิสัญญานานกิง (Treaty of Nanking) ในค.ศ. 1842 มีใจความสำคัญ ดังนี้

- จีนต้องชดเชยเงินให้แก่อังกฤษทั้งหมด 21 ล้านเหรียญ ประกอบด้วยค่าปฏิกรรมสงคราม 12 ล้านเหรียญ ค่าหนี้สินพ้อค่าจีนต้องจ่ายให้พ้อค่าอังกฤษ 3 ล้านเหรียญ และค่าเสียหายกรณีฝิ่นถูกทำลาย 6 ล้านเหรียญ
- จีนต้องเปิดเมืองท่า 5 แห่ง ได้แก่ เซี่ยงไฮ้ หนิงปอ ฝูโจว เซี่ยเหมิน และกวางโจว
- ยกเลิกการผูกขาดการค้า
- กำหนดอัตราภาษีขาเข้าและขาออกในอัตราคงที่และต่ำมาก จากร้อยละ 56 เหลือเพียงร้อยละ 5 ของราคาสินค้า
- ยกเกาะฮ่องกงให้เป็นอาณานิคมของอังกฤษ

หลังจบสงครามฝิ่นครั้งที่ 1 จีนต้องเปิดประเทศเพื่อทำการค้าตามสนธิสัญญา สูญเสียสิทธินอกอาณาเขตรวมถึงสิทธิในการควบคุมภาษี และยังคงเผชิญกับการคุกคามของชาติมหาอำนาจตะวันตกที่เข้ามาหาผลประโยชน์เป็นเวลานาน จนกระทั่งค.ศ. 1856 เกิดสงครามฝิ่นครั้งที่ 2 ขึ้น มีชนวนเหตุมาจากขุนนางจีนเข้ายึดเรือแอร์โรว์ (Arrow) เรือสินค้าของชาวจีนแต่จดทะเบียนเป็นเรืออังกฤษ และจับลูกเรือในข้อหาโจรสลัดและลักลอบขนสินค้าเถื่อน ในช่วงเวลาเดียวกันเกิดเหตุการณ์มิชชันนารีฝรั่งเศสถูกสังหาร อังกฤษและฝรั่งเศสจึงใช้เป็นข้ออ้างในการยกกองกำลังรุกรานจีนอีกครั้ง โดยมีรัสเซียและสหรัฐอเมริกาเข้าร่วมสงครามด้วย การรุกรานครั้งนี้สามารถเข้าบุกยึดเมืองเทียนจินได้ เป็นผลให้จีนพ่ายแพ้สงครามอีกครั้งและต้องลงนามในสนธิสัญญาเทียนจิน ค.ศ. 1858 มีใจความสำคัญ ดังนี้

- จีนต้องจ่ายค่าปฏิกรรมสงครามแก่อังกฤษและฝรั่งเศส และชดเชยค่าเสียหายให้พ้อค่าชาวอังกฤษ
- จีนต้องเปิดเมืองท่าเพิ่มอีก 11 แห่ง
- มหาอำนาจทั้ง 4 ชาติมีสิทธิจัดตั้งสถานทูตหรือสถานกงสุลที่กรุงปักกิ่ง เพื่อดูแลการค้าและคุ้มครองพลเมืองของชาติตนเอง

ภายหลังการลงนามสนธิสัญญานี้ เกิดความขัดแย้งขึ้นอีกครั้งเนื่องมาจากชาวจีนต่อต้านการเข้ามาของชาติตะวันตกจึงเกิดการต่อสู้กันขึ้น ผลคือจีนพ่ายแพ้อีกครั้ง ต้องลงนามในอนุสัญญาปักกิ่ง จีนต้องยกดินแดนในคาบสมุทรจีวหลงให้อังกฤษ นั่นคือ แหลมเกาลูนและหมู่เกาะสโตนคัตเตอร์

ช่วงหลังสงครามฝิ่นครั้งที่ 2 นี้ เนื่องจากจีนมีพื้นที่กว้างใหญ่มากและทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ ชาตินิยมอำนาจตะวันตกหลายชาติจึงพยายามเข้ามามีอิทธิพลและแสวงหาผลประโยชน์ในจีน อังกฤษเกรงว่าฮ่องกงและดินแดนโดยรอบจะถูกคุกคาม เพื่อรักษาผลประโยชน์จึงเจรจาขอเช่าพื้นที่ส่วน New Territories เป็นเวลา 99 ปี โดยลงนามในอนุสัญญาปักกิ่ง (Convention of Peking) ในวันที่ 9 มิถุนายน ค.ศ. 1898 ระบุให้มีผลบังคับใช้ได้ในวันที่ 1 กรกฎาคม 1898 ดังนั้น ตามอนุสัญญาดังกล่าว อังกฤษต้องส่งมอบเขต New Territories คืนจีนภายในวันที่ 30 มิถุนายน 1997 (เขียน ธีระวิทย์, 2541: 189)

นโยบายการปกครองและการวางรากฐานประชาธิปไตยของรัฐบาลอังกฤษ

อังกฤษเข้าครอบครองฮ่องกงในเดือนมกราคม ค.ศ. 1841 เดิมพื้นที่ตรงนี้เป็นเพียงพื้นที่ว่างเปล่า มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่ไม่มากนัก ในช่วงสงครามฝิ่น อังกฤษต้องการดินแดนส่วนนี้เพื่อสร้างเป็นเมืองท่าไว้เป็นสถานที่ถ่ายโอนสินค้า เมื่อเข้ามาครอบครองพื้นที่ส่วนนี้ได้ จึงเริ่มพัฒนาและวางรากฐานโครงสร้างต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยและเหมาะต่อการทำการค้าของอังกฤษ

ในด้านการศึกษา รัฐบาลอังกฤษมีหน้าที่ในการบริหารโรงเรียน ตลอดจนจัดหลักสูตรและวิธีสอนให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและความต้องการในชุมชน โดยมีทั้งโรงเรียนที่ใช้ภาษาจีนและภาษาอังกฤษ ซึ่งค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาทั้งหมดในฮ่องกงได้จากการเก็บภาษีชาวต่างชาติ มีการจัดทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีฐานะยากจน (อบรม สันภิบาล, 2520: 52-55, อ้างถึงในปาจรีย์ บุญชิต, 2560: 16) มีเสรีภาพในการแสวงหาความรู้ (เขียน ธีระวิทย์, 2541: 190)

ในด้านสังคมและการเมือง ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล เสรีภาพในการเลือกอาชีพ การเดินเข้า-ออกฮ่องกง ความเสมอภาคทางกฎหมาย ความปลอดภัยทางการเมืองที่ไม่ถูกจับกุมคุมขัง มีเสรีภาพรวมตัวกันเป็นสมาคม มีสิทธิและเสรีภาพในการพิมพ์ การโฆษณา และการแสดงความคิดเห็น (เขียน ธีระวิทย์, 2541: 190)

ในด้านการปกครอง ฮองกงภายใต้ฐานะอาณานิคมของอังกฤษ ในชนชั้นปกครองล้วนเป็นชาวอังกฤษทั้งสิ้น รัฐบาลฮองกงประกอบด้วย

- สภการบริหาร (Executive Council) มีผู้ว่าราชการฮองกงเป็นประธาน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากลอนดอน
- ผู้บริหารระดับรอง 4 ตำแหน่ง คือ เลขาธิการใหญ่ (Chief Secretary) ผู้บัญชาการกองทัพอังกฤษ (Commander of British Forces) เลขาธิการฝ่ายการเงิน (Financial Secretary) และอัยการสูงสุด (Attorney General)
- ผู้บริหารอื่นที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการฮองกงอีก 16 คน

อำนาจตุลาการ ได้รับการแต่งตั้งจากลอนดอน สภานิติบัญญัติ (Legislative Council) เป็นเพียงที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการฮองกง และได้รับการแต่งตั้งจากอังกฤษทั้งหมด จนกระทั่ง 1 ปีหลังจากลงนามในปฏิญญาร่วมกับจีนในค.ศ. 1984 ที่จะส่งมอบฮองกงกลับคืนสู่จีน อังกฤษถึงได้เปิดโอกาสให้ประชาชนฮองกงเลือกตั้งผู้แทนสภานิติบัญญัติได้บางส่วน

ในสมัยที่คริส แพตเทน ขึ้นรับตำแหน่งเป็นผู้ว่าราชการฮอง ในค.ศ. 1992 มีความคิดที่จะปฏิรูปการเมืองฮองกงให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น (political reform package) โดยมีแผนดำเนินการให้สำเร็จภายในค.ศ. 1994-1995 หรือก่อนการส่งมอบหรือถ่ายโอนอำนาจ ซึ่งจะจัดการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรโดยตรงในระดับต่าง ๆ มากขึ้น คริส แพตเทนใช้สภานิติบัญญัติฮองกงออกกฎหมายสองฉบับ มีผลขยายจำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงจาก 110,000 คน เป็น 2.7 ล้านคน เนื่องจากลดอายุผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจาก 21 ปี เหลือ 18 ปี โดยจัดให้มีการเลือกตั้ง 3 ระดับ คือ ระดับเขต (District Boards) ระดับเทศบาล (Municipal Councils) และระดับดินแดนฮองกงทั้งหมด (Legislative Council) การเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติฮองกง 60 คน กำหนดวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี เป็นการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจากเขตต่าง ๆ 20 ที่นั่ง ยึดตามสายงาน 30 ที่นั่ง คณะกรรมการเลือกตั้ง (Election Committee) อีก 10 ที่นั่ง การกระทำนี้ของคริส แพตเทน นับเป็นการก้าวกระโดดในการทำให้ฮองกงเป็นประชาธิปไตย (เขียน ธีระวิทย์, 2541: 199)

ในด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ รัฐบาลที่กรุงลอนดอนมีอำนาจในการรักษาความมั่นคงภายนอกและเรื่องการค้าต่างประเทศทั้งหมด

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของฮ่องกง

ฮ่องกง ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของจีน ประกอบด้วยดินแดนทั้งหมด 3 ส่วน คือ

- 1) เกาะฮ่องกง
- 2) แหลมเกาลูนและหมู่เกาะสโตนคัตเตอร์
- 3) เขต New Territories

ในอดีต เกาะฮ่องกงเป็นเพียงหมู่บ้านการประมงขนาดเล็ก แห่งหนึ่งในเขตอำเภอซินอัน เมืองเซินเจิ้น แต่เมื่ออังกฤษเข้ามาพัฒนาเพื่อต้องการที่ตั้งในการทำการค้า จากการวางรากฐานทางการศึกษาและการให้สิทธิเสรีภาพต่าง ๆ แก่ประชาชนชาวฮ่องกง นับตั้งแต่ที่เกาะฮ่องกงตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษรวมระยะเวลาทั้งสิ้น 155 ปี (ค.ศ. 1842–1997) ทำให้เกาะฮ่องกงพัฒนาอย่างรวดเร็วจนมีความเจริญรุ่งเรืองเทียบเคียงกับประเทศญี่ปุ่น ประเทศเกาหลีใต้ และประเทศสิงคโปร์ ใน ค.ศ. 2005 เกาะฮ่องกงกลายเป็นตลาดการค้าการลงทุนระหว่างประเทศที่มีศักยภาพมากที่สุดในโลก เป็นอันดับ 2 รองจากอังกฤษ เป็นท่าเรือที่สำคัญต่อจากประเทศสิงคโปร์ (ปาจิริย์ บุญชิต, 2560: 17) และยังเป็นศูนย์กลางการค้า ทั้งด้านการบริการ การเงิน การธนาคาร และอุตสาหกรรมที่สำคัญของโลก นับตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1980 ฮ่องกงเปลี่ยนแปลงบทบาทอย่างรวดเร็ว จากศูนย์กลางการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นศูนย์กลางในการจัดการด้านการผลิตและย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศอื่น

ฮ่องกงเป็นศูนย์กลางการค้า-บริการ การเงิน การธนาคาร และการอุตสาหกรรมที่สำคัญของโลก การปิดล้อมจีนในทางเศรษฐกิจในช่วง 20 ปีแรกของการสถาปนาระบอบสังคมนิยมจีน ทำให้ฮ่องกงเป็นประตูเข้าออกจีนที่สำคัญและมีผลสำคัญในการกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนให้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว จุดเด่นของฮ่องกงคือเป็นเมืองเปิดการค้าเสรี มีวิสาหกิจเสรี มีโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจดี มีสนามบินและท่าเรือที่ทันสมัย มีระบบการสื่อสารโทรคมนาคมทันสมัย ไม่มีการเก็บภาษีสินค้านำเข้า นอกจากยาสูบ เครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์ เมธิลแอลกอฮอล์ และน้ำมันประเภทไฮโดรคาร์บอน ส่วนยานพาหนะประเภทใช้เครื่องยนต์ ไม่รวมรถโดยสารประจำทาง เสียภาษีเฉพาะจดทะเบียนครั้งแรก (เชียน ฉีระวิทย์, 2541: 190) ในช่วงที่อยู่ในการปกครองของอังกฤษนั้นฮ่องกงมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงมาก ในค.ศ. 1996 มีผลิตภัณฑ์ภายในประเทศเฉลี่ยต่อคน 193,693 เหรียญ

ฮ่องกง การค้าต่างประเทศเทียบเงินเหรียญสหรัฐฯ ประมาณ 158,400 ล้านดอลลาร์ (เขียน ธีระวิทย์, 2541: 190)

ฮ่องกงกับสถานะเขตปกครองพิเศษของจีน

นโยบายหนึ่งประเทศ สองระบบ

นโยบายหนึ่งประเทศ สองระบบเป็นนโยบายการรวมชาติอย่างสันติ เกิดขึ้นในช่วงต้นทศวรรษ 1950 เนื่องจากรัฐบาลจีนเล็งเห็นถึงวิธีแก้ปัญหอย่างสันติในกรณีของไต้หวัน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของ ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการสร้างสังคมนิยมที่มีลักษณะแบบจีน และเป็นนโยบายระดับชาติขั้นพื้นฐาน ระยะยาวของรัฐบาลจีน นโยบายนี้มีประเด็นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ประเทศจีนมีเพียงแห่งเดียวในโลก ไต้หวันเป็นส่วนหนึ่งของจีนไม่สามารถแบ่งแยกได้ รัฐบาลกลางอยู่ที่ปักกิ่ง เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลและเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นสำหรับ ยุติปัญหาในไต้หวันอย่างสันติ

ข้อที่ 2 ภายใต้หลักการจีนเดียว ทั้งสองระบบจะควบคู่กันไป ระบบสังคมนิยมของจีนแผ่นดินใหญ่ และระบบทุนนิยมของไต้หวันจะอยู่ร่วมกันและพัฒนาาร่วมกัน โดยไม่ก่อกวนอีกระบบ แต่การพิจารณานี้ ขึ้นอยู่กับสภาพความเป็นอยู่ของไต้หวันและผลประโยชน์ที่แท้จริงของคนไต้หวันเป็นหลัก

ข้อที่ 3 หลังการรวมประเทศ ไต้หวันจะกลายเป็นเขตปกครองพิเศษ ต่างจากมณฑลอื่น ๆ ใน ประเทศจีน มีอิสระในการปกครองในระดับสูง มีอำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจตุลาการ ที่เป็นอิสระ และอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดขั้นสุดท้ายในไต้หวัน พรรครัฐบาล การทหาร เศรษฐกิจ การเงิน และอื่น ๆ สามารถจัดการได้ด้วยตัวเอง มีสิทธิด้านการต่างประเทศ สามารถลงนามในข้อตกลงทางการค้าและ วัฒนธรรมกับต่างประเทศได้ มีกองทัพของตนเอง แผ่นดินใหญ่จะไม่ส่งกองกำลังหรือเจ้าหน้าที่ตุลาการ ไปยังไต้หวัน ผู้แทนของรัฐบาลเขตปกครองพิเศษและทุกสาขาอาชีพในไต้หวันสามารถดำรงตำแหน่งผู้นำ ในสถาบันอำนาจรัฐและมีส่วนร่วมในการจัดการกิจการระดับชาติ

ข้อที่ 4 การเจรจาด้วยสันติ เป็นความปรารถนาร่วมกันของคนจีนทุกคนที่จะบรรลุการรวมชาติ อย่างสันติผ่านการติดต่อและการเจรจา การรวมชาติอย่างสันติจะเอื้อต่อความสามัคคีที่ยิ่งใหญ่ของทั้ง

ประเทศ ความมั่นคงและการพัฒนาของสังคมและเศรษฐกิจของไต้หวัน ตลอดจนการฟื้นฟูและความเจริญรุ่งเรืองของจีนทั้งหมด

แม้ว่าในทางทฤษฎีมีแนวคิดจะนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาประเด็นการรวมชาติของไต้หวัน แต่ในทางปฏิบัติ นโยบายนี้ถูกนำมาปรับใช้เพื่อรวมฮ่องกงและมาเก๊าให้กลับคืนสู่แผ่นดินใหญ่ในค.ศ. 1997 และ 1999 ตามลำดับ จีน อังกฤษ และโปรตุเกสได้ลงนามแถลงการณ์ร่วมหรือปฏิญญาร่วม ในประเด็นฮ่องกงและมาเก๊าในค.ศ. 1984 และ 1987 ผ่านการเจรจา โดยชี้แจงหลักการพื้นฐานและนโยบายของรัฐบาลจีน หลังจากกลับมาใช้อำนาจอธิปไตยเหนือฮ่องกงและมาเก๊าอีกครั้ง สาระสำคัญข้อตกลงระหว่างอังกฤษและจีนในกรณีส่งมอบฮ่องกง มีดังนี้

- 1) จีนจะฟื้นฟูอำนาจอธิปไตยเหนือฮ่องกงตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 1997 เป็นต้นไป
- 2) ฮ่องกงจะมีฐานะเป็น “เขตบริหารพิเศษฮ่องกง” (HKSAR) ขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลางที่กรุงปักกิ่ง
- 3) เขตบริหารพิเศษฮ่องกงจะมีอำนาจปกครองตนเองระดับสูง ยกเว้นเรื่องการต่างประเทศและเรื่องการป้องกันประเทศ ซึ่งจะเป็นอำนาจรัฐบาลกลางที่กรุงปักกิ่ง
- 4) กฎหมายที่ใช้อยู่ในฮ่องกงขณะทำสัญญาจะไม่มีเปลี่ยนแปลงโดยหลักการ
- 5) ผู้บริหารงานของเขตฮ่องกงจะมาจากชาวท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในฮ่องกง
- 6) การแต่งตั้งและโยกย้ายผู้พิพากษาให้คงไว้ระบบเดิม เว้นแต่การแต่งตั้งผู้พิพากษาสูงสุดจะต้องได้รับการเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติของเขตบริหารพิเศษฮ่องกง และรายงานให้คณะกรรมการการประจําสภาผู้แทนราษฎรของรัฐบาลกลางเพื่อลงบันทึก
- 7) ระบบเศรษฐกิจ สังคม และวิถีชีวิตของชาวฮ่องกงจะยังคงเดิม
- 8) เขตบริหารพิเศษฮ่องกงจะคงรักษาไว้ซึ่งเมืองท่าเสรี มีเขตศุลกากร ศูนย์การเงินระหว่างประเทศที่เป็นเอกเทศ และมีระบบการคลังอิสระจากแผ่นดินใหญ่
- 9) เขตบริหารพิเศษฮ่องกงสามารถคงไว้และเปิดใหม่ในความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจและวัฒนธรรมกับต่างประเทศ เขตแดน หรือองค์กรระหว่างประเทศ โดยใช้ชื่อว่า “ฮ่องกง จีน” (Hong Kong, China)
- 10) เขตบริหารพิเศษฮ่องกงมีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย
- 11) นโยบายของจีนเกี่ยวกับฮ่องกงในข้อ 3-10 จะคงไว้เป็นเวลา 50 ปี

ต่อมาสภาประชาชนแห่งชาติได้เริ่มร่างกฎหมายพื้นฐานของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงและเขตบริหารพิเศษมาเก๊าตามรัฐธรรมนูญ โดยจัดให้มีพื้นฐานทางกฎหมายและเชิงสถาบันสำหรับหลักการและนโยบาย “หนึ่งประเทศ สองระบบ” และจัดให้มีกฎหมายสำหรับเขตปกครองพิเศษฮ่องกงและมาเก๊าเพื่อย้ำหลักการ “หนึ่งประเทศ สองระบบ”

ระบบเขตการปกครองพิเศษเป็นระบบการจัดการท้องถิ่นพิเศษที่รัฐนำมาใช้ตามบทบัญญัติของมาตรา 31 ของรัฐธรรมนูญ ภายใต้ระบบนี้รัฐบาลกลางมีอำนาจปกครองโดยรวมเหนือเขตบริหารพิเศษฮ่องกงและมาเก๊า ซึ่งรวมถึงอำนาจการบริหารที่รัฐบาลกลางใช้โดยตรงเท่านั้น แต่ยังคงรวมถึงการอนุญาตให้เขตบริหารพิเศษฮ่องกงและมาเก๊าใช้เอกราชในระดับสูงที่มีอำนาจควบคุมกลางตามกฎหมาย

ตามหลักการและนโยบายของ “หนึ่งประเทศ สองระบบ” เขตปกครองพิเศษฮ่องกงและมาเก๊าจะคงไว้ซึ่งระบบทุนนิยมดั้งเดิมและวิถีชีวิตไม่เปลี่ยนแปลง กฎหมายจะยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง และจะปกป้องสิทธิในทรัพย์สินส่วนตัวตามกฎหมาย รักษาสถานะของท่าเรือเสรีและอาณาเขตศุลกากรที่แยกจากกัน รักษาความเป็นอิสระทางการเงิน และใช้ระบบภาษีที่เป็นอิสระ กำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจวัฒนธรรมและสังคม ฯลฯ และใช้อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติอำนาจตุลาการและอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดตามกฎหมายได้อย่างเต็มที่และเป็นอิสระ

เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1997 ตามหลักการหนึ่งประเทศ สองระบบ รัฐบาลจีนได้กลับมาใช้อำนาจอธิปไตยเหนือฮ่องกง โดยมีกฎหมายพื้นฐานของฮ่องกงเป็นกรอบในการปกครอง เนื้อหาทั้งหมด 160 มาตรา ประเด็นสำคัญ ระบุไว้ว่า

มาตรา 1 เขตปกครองพิเศษฮ่องกงเป็นส่วนที่แบ่งแยกไม่ได้ของสาธารณรัฐประชาชนจีน

มาตรา 2 สภาประชาชนแห่งชาติอนุญาตให้เขตปกครองพิเศษฮ่องกงใช้อำนาจปกครองตนเองในระดับสูง และใช้อำนาจบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และตุลาการที่เป็นอิสระ รวมถึงการตัดสินใจขั้นสุดท้ายตามบทบัญญัติของกฎหมายนี้

มาตรา 4 เขตบริหารพิเศษฮ่องกงจะปกป้องสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตบริหารพิเศษฮ่องกงและของบุคคลอื่นในภูมิภาคตามกฎหมาย

มาตรา 5 ระบบและนโยบายสังคมนิยมจะไม่ได้รับการปฏิบัติในเขตบริหารพิเศษฮ่องกง และระบบทุนนิยมเดิมและวิถีชีวิตจะไม่เปลี่ยนแปลงเป็นเวลา 50 ปี

มาตรา 11 ตามมาตรา 31 ของรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ระบบและนโยบายที่ปฏิบัติในเขตบริหารพิเศษฮ่องกง รวมทั้งระบบสังคมและเศรษฐกิจ ระบบปกป้องสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้อยู่อาศัย ผู้บริหาร ระบบกฎหมายและตุลาการ และนโยบายที่เกี่ยวข้องจะต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายนี้

มาตรา 12 เขตบริหารพิเศษฮ่องกงจะเป็นเขตการปกครองท้องถิ่นของสาธารณรัฐประชาชนจีนซึ่งจะมีเอกราชในระดับสูงและอยู่ภายใต้รัฐบาลประชาชนกลางโดยตรง

มาตรา 23 เขตปกครองพิเศษฮ่องกงจะตรากฎหมายของตนเองเพื่อห้ามมิให้มีการกบฏ การแยกตัว ยุยงปลุกปั่น ล้มล้างรัฐบาลประชาชนกลาง หรือการขโมยความลับของรัฐ เพื่อห้ามมิให้องค์กรหรือหน่วยงานทางการเมืองต่างประเทศดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในภูมิภาค และห้ามองค์กรหรือหน่วยงานทางการเมืองของภูมิภาคสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรหรือหน่วยงานทางการเมืองต่างประเทศ

ซึ่งมาตรา 23 นี้ เป็นมาตราที่ทางรัฐบาลจีนพยายามบัญญัติขึ้นในภายหลัง เพื่อจำกัดสิทธิเสรีภาพของชาวฮ่องกง

โครงสร้างการปกครองของฮ่องกงภายใต้นโยบายหนึ่งประเทศ สองระบบ

โครงสร้างทางการเมืองการปกครองของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงระบุอยู่ในหมวด 4 ของกฎหมายพื้นฐาน โดยกฎหมายพื้นฐานจะกระจายอำนาจหน้าที่ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ

ฝ่ายบริหาร

การบริหารเขตบริหารพิเศษฮ่องกงนำโดยผู้บริหารสูงสุด (Chief Executive) ได้รับเลือกจากการเลือกตั้งหรือผ่านการปรึกษาหารือที่จัดขึ้นและอาจได้รับการแต่งตั้งโดยรัฐบาลกลาง ดำรงตำแหน่งวาระ 5 ปีแต่ไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน ตามบทบัญญัติของกฎหมายคนที่รับตำแหน่งต้องเป็นพลเมืองจีน

อายุไม่ต่ำกว่า 40 ปี เป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในภูมิภาคโดยไม่มีสิทธิพำนักในต่างประเทศและพำนักอยู่ในฮ่องกงไม่น้อยกว่า 20 ปี

ฝ่ายนิติบัญญัติ

สภานิติบัญญัติแห่งเขตปกครองพิเศษฮ่องกงจะเป็นสภานิติบัญญัติของภูมิภาค ใช้ระบบสภาเดี่ยว (Unicameral Legislative Council หรือ LegCo) มีสมาชิกจำนวนทั้งหมด 60 ที่นั่ง สมาชิกทั้งหมดของสภานิติบัญญัติแห่งเขตปกครองพิเศษฮ่องกงจัดตั้งขึ้นโดยการเลือกตั้งโดยใช้คะแนนเสียงแบบสากล แบ่งออกเป็น

- สมาชิก 30 ที่นั่งมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง (Functional Constituencies)
- อีก 30 ที่นั่งมาจากการเลือกตั้งคะแนนเสียงจากผู้มีสิทธิออกเสียง (Popular Vote)

ผู้ที่มีสิทธิได้รับคัดเลือกต้องเป็นพลเมืองจีนที่มีถิ่นที่อยู่ถาวรในภูมิภาคนี้โดยไม่มีสิทธิพำนักในต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ผู้มีถิ่นที่อยู่ถาวรในภูมิภาคซึ่งไม่มีสัญชาติจีนหรือผู้ที่มีสิทธิพำนักในต่างประเทศอาจได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งภูมิภาคด้วย โดยต้องมีสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 20 ของสมาชิกดังกล่าว

วาระการดำรงตำแหน่งของสภานิติบัญญัติเขตบริหารพิเศษฮ่องกงมีกำหนด 4 ปี ยกเว้นวาระแรกซึ่งจะมีอายุ 2 ปี หากสภานิติบัญญัติแห่งเขตปกครองพิเศษฮ่องกงถูกยุบโดยหัวหน้าผู้บริหารต้องได้รับการจัดตั้งใหม่ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งเขตปกครองพิเศษฮ่องกงจะได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกสภานิติบัญญัติ ต้องเป็นพลเมืองจีนที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 40 ปี ซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ถาวรของภูมิภาคนี้โดยไม่มีสิทธิพำนักในต่างประเทศและพำนักอยู่ในฮ่องกงไม่ต่ำกว่า 20 ปี ร่างกฎหมายที่ผ่านโดยสภานิติบัญญัติของเขตบริหารพิเศษฮ่องกงจะมีผลก็ต่อเมื่อได้ลงนามและประกาศใช้โดยประธานเจ้าหน้าที่บริหารเท่านั้น

ฝ่ายตุลาการ

ศาลยุติธรรมของฮ่องกงเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานยุติธรรมในฮ่องกง โดยมีอำนาจ พิจารณาพิพากษาทั้งคดีอาญาและคดีแพ่ง ไม่ว่าจะเกิดจากข้อพิพาทระหว่างเอกชนด้วยกันเอง หรือเกิดจากข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับรัฐบาล

ฮ่องกงใช้ระบบ Common Law โดยผู้เสียหายฟ้องคดีอาญาเพื่อลงโทษผู้กระทำผิดด้วยตนเอง แล้วรวบรวมพยานหลักฐานมานำสืบความผิดของจำเลยในศาล

ศาลของเขตปกครองพิเศษฮ่องกงจะใช้อำนาจตุลาการอย่างเป็นอิสระ ปราศจากการแทรกแซงใด ๆ สมาชิกของตุลาการจะต้องได้รับการยกเว้นจากการดำเนินคดีตามกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการ ผู้พิพากษาของศาลในเขตปกครองพิเศษฮ่องกงจะได้รับการแต่งตั้งโดยหัวหน้าผู้บริหารตามคำแนะนำของคณะกรรมการอิสระซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาท้องถิ่น บุคคลจากวิชาชีพทางกฎหมาย และบุคคลที่มีชื่อเสียงจากภาคส่วนอื่น ๆ

ประชาธิปไตยในฮ่องกง

การชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตย ค.ศ. 2003

หลังฮ่องกงกลับคืนสู่แผ่นดินใหญ่เมื่อค.ศ. 1997 สถานการณ์การเมืองในฮ่องกงค่อนข้างตึงเครียด เนื่องจากเหตุการณ์นองเลือดที่จตุรัสเทียนอันเหมินในแผ่นดินใหญ่ ค.ศ. 1989 รัฐบาลปักกิ่งกังวลว่าชาวฮ่องกงจะต่อต้านรัฐบาลกลาง แยกตัว และแบ่งแยกดินแดนออกไปเป็นอิสระ ฝ่ายค้านถูกมองว่าได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มอาณานิคมเดิม เพื่อใช้เรียกร้องประชาธิปไตยทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประชาชนและรัฐบาลฮ่องกง นักการเมืองฝ่ายประชาธิปไตยหลายคนถูกกล่าวหาไม่รักชาติและกระทำการภายใต้อิทธิพลของกองกำลังต่างประเทศ (Christine Loh, 2006: 295) และเพื่อลดเพื่อลดความนิยมของนักการเมืองฝ่ายประชาธิปไตยลง รัฐบาลปักกิ่งจึงสนับสนุนนักการเมืองที่สนับสนุนรัฐบาลปักกิ่งและพรรคคอมมิวนิสต์จีน เพื่อให้สามารถควบคุมสถานการณ์ได้

รัฐบาลปักกิ่งเห็นถึงความจำเป็นที่จะบัญญัติกฎหมายความมั่นคงมาตรา 23 ลงในกฎหมายพื้นฐาน ซึ่งว่าด้วย “ห้ามกระทำการที่เป็นการกบฏ การแยกตัว การปลุกระดมบ่อนทำลายต่อรัฐบาลปักกิ่ง รวมถึงการโจรกรรมข้อมูลลับของรัฐบาลและหน่วยงานทางการเมืองต่างประเทศจากการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในฮ่องกง” เมื่อ ตง ซีหว่า ผู้บริหารสูงสุดคนแรกของฮ่องกงซึ่งมีแนวคิดอนุรักษนิยม ขึ้นดำรงตำแหน่งในค.ศ. 2002 ได้กีดกันนักการเมืองที่สนับสนุนประชาธิปไตยจากตำแหน่งทางการเมือง ไม่เพียงแต่รัฐมนตรีคณะมนตรีบริหารฮ่องกง แต่รวมถึงองค์กรที่ปรึกษาและที่ปรึกษาที่สำคัญ

ตง ซีหว่ายังประกาศอีกว่าถึงเวลาที่ฮ่องกงจะจัดการกับกฎหมายความมั่นคงมาตรา 23 ฉบับนี้ หลังการปรึกษาหารือสาธารณะในเดือนกันยายนถึงธันวาคม ค.ศ. 2002 รัฐบาลฮ่องกงแจ้งว่าเสียงส่วนใหญ่สนับสนุนมาตรานี้ ร่างกฎหมายฉบับนี้จึงส่งเข้าสภานิติบัญญัติในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2003 จะอภิปรายครั้งสุดท้ายและผ่านในวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ. 2003 อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากข่าวการร่างกฎหมายฉบับนี้แพร่ออกไป ชาวฮ่องกงต่างเกรงว่ากฎหมายนี้จะปิดกั้นอิสรภาพของประชาชนจากรัฐบาล ปกป้องอย่างสิ้นเชิงจึงออกมาเดินขบวนประท้วงต่อต้านมากถึง 500,000 คนในวันที่ 1 กรกฎาคม 2003

ด้วยจำนวนคนที่ออกมาต่อต้านมีจำนวนมากร่วมแสนคน ผู้บริหารสูงสุด ตง ซีหว่า จึงประกาศแก้ไขร่างกฎหมายฉบับนี้เพื่อคลายความกังวลดังกล่าว แต่จะดำเนินการต่อไปในวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ. 2003 ในขณะเดียวกัน เมื่อรัฐบาลปักกิ่งเห็นจำนวนมวลชนที่ออกมาต่อต้านจึงจัดตั้ง Central Leading Group (CLG) เพื่อตรวจสอบความผิดพลาดในการบริหารและกำหนดนโยบายในอนาคต (Christine Loh, 2006: 296) การตัดสินใจจะถอนร่างกฎหมายฉบับนี้หรือไม่ขึ้นอยู่กับรัฐบาลปักกิ่งเท่านั้น แต่ผลสุดท้ายก็เพิกถอนไปในที่สุด การประท้วงในครั้งนี้ถือเป็นการประท้วงครั้งใหญ่ครั้งหนึ่ง นับตั้งแต่ฮ่องกงกลับคืนสู่แผ่นดินใหญ่ในค.ศ. 1997 แม้ว่าจะเพิกถอนไปแล้วแต่กฎหมายมาตรานี้ต่างถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก สะท้อนให้เห็นว่าจีนพยายามจำกัดสิทธิเสรีภาพของคนฮ่องกง

เนื่องจากการบริหารที่ล้มเหลวของ ตง ซีหว่า และความนิยมเริ่มลดลง คนฮ่องกงจึงมองว่าไร้ความสามารถ มีรัฐมนตรีหลายคนลาออกจากตำแหน่ง รวมถึงรัฐบาลปักกิ่งหมดความเชื่อมั่น ในที่สุด ตง ซีหว่า ลาออกจากตำแหน่งด้วยเหตุผลปัญหาทางสุขภาพในค.ศ. 2004

วันที่ 26 มีนาคม 2004 รัฐบาลปักกิ่งประกาศว่าคณะกรรมการสามัญประจำสภาประชาชนแห่งชาติ (Standing Committee of the National People's Congress หรือ NPCSC) ซึ่งเป็นโครงสร้างการปกครองที่สำคัญในจีนรองลงมาจากรัฐธรรมนูญของจีน ได้รับอำนาจตามมาตรา 67 ของรัฐธรรมนูญจีนในการตีความกฎหมายที่ตราขึ้นโดยรัฐสภาแห่งชาติ และในกฎหมายพื้นฐานของฮ่องกง มาตรา 158 ยังระบุไว้ด้วยว่าอำนาจการตีความกฎหมายนี้จะตกเป็นของ NPCSC ตามอำนาจทางกฎหมายที่ระบุไว้ข้างต้นรัฐบาลปักกิ่งจึงใช้ NPCSC เป็นเครื่องมือในการตีความภาคผนวก 1 และ 2 ในบทบัญญัติกฎหมายพื้นฐาน ข้อที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งและกำหนดให้ผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกงต้องส่งรายงานไปยัง NPCSC ว่ามีความจำเป็นต้องปฏิรูปการเลือกตั้งหรือไม่ (Albert H.Y. Chen, 2017: 75) หรือกล่าวได้ว่าการจะเปลี่ยนแปลงสิ่งใดก็ตาม โดยเฉพาะกฎหมายการเลือกตั้งต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลปักกิ่ง

ก่อน สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลปักกิ่งพยายามยับยั้งความเป็นประชาธิปไตยในฮ่องกง การเลือกตั้งผู้บริหารสูงสุดที่จะจัดขึ้นในค.ศ. 2007 และเลือกตั้งสภานิติบัญญัติในค.ศ. 2008 มีการยื่นรายงานเพื่อพิจารณาว่าควรปฏิรูปการเลือกตั้งหรือไม่เช่นกัน แต่การพิจารณานี้ผลสุดท้ายขึ้นอยู่กับรัฐบาลกลาง การประกาศเช่นนี้ของรัฐบาลปักกิ่งทำให้เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2004 ประชาชนกว่าแสนคนออกมาเดินขบวนประท้วงให้ปฏิรูปการเลือกตั้งให้เป็นประชาธิปไตยมากขึ้น รัฐบาลปักกิ่งจึงประกาศผ่านสื่อ เน้นย้ำถึงจุดยืนหลักมีใจความหลักว่าอำนาจการตัดสินใจสุดท้ายขึ้นอยู่กับรัฐบาลกลางและฮ่องกงควรบริหารโดยคนฮ่องกงที่มีความรักชาติ

ต่อมาในค.ศ. 2005 สถานการณ์การเมืองในขณะนี้สร้างความประหลาดใจให้คนฮ่องกงเป็นอย่างมาก เมื่อรัฐบาลปักกิ่งแต่งตั้งโดนัลด์ จาง (Donald Tsang) ขึ้นมารับตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดซึ่งรัฐบาลปักกิ่งมองว่าเป็นที่นิยมในหมู่ประชาชนและค่อนข้างเข้าใจระบบการทำงานของรัฐบาล อีกทั้งหลังจากขึ้นมาดำรงตำแหน่งแล้ว มีการปรับโครงสร้างการบริหารใหม่ทั้งหมด สมาชิกสภาบริหารไม่ใช่คณะรัฐมนตรีที่แท้จริงแต่เป็นคณะที่ปรึกษา คอยเอื้อประโยชน์ให้รัฐบาลในลักษณะการสนับสนุนข้ามภาคส่วน (Christine Loh, 2006: 307) นอกจากนี้ รัฐบาลปักกิ่งยังออกกฎหมายสำหรับการออกเสียงเลือกตั้งลงคะแนนแบบสากล (universal suffrage) ที่จะจัดขึ้นในค.ศ. 2007 และ 2008 ตามลำดับ กฎดังกล่าวมีดังนี้

กฎในการเลือกตั้งผู้บริหารสูงสุด ค.ศ. 2007 ประกอบด้วย

- เพิ่มสมาชิกคณะกรรมการเลือกตั้งจากเดิมที่มีทั้งหมด 800 คนเป็น 1,600 คน
- เพิ่มสมาชิกคณะกรรมการเลือกตั้งที่มาจากภาคธุรกิจ หน่วยงานวิชาชีพ กลุ่มแรงงานและภาคสังคมอื่น ๆ จากเดิมกลุ่มละ 200 คนเป็นกลุ่มละ 300 คน
- เพิ่มสมาชิกคณะกรรมการเลือกตั้งที่มาจากภาคการเมืองจากเดิม 200 คนเป็น 700 คน โดยรวมทั้งสมาชิกสภาเขตทั้งหมด 529 เขตด้วย
- สำหรับการเสนอชื่อผู้ที่จะรับตำแหน่งผู้บริหารสูงสุด ให้ใช้เสียงจากคณะกรรมการเลือกตั้งจากเดิม 100 คน เพิ่มเป็น 200 คน
- กระบวนการเลือกตั้งต้องดำเนินต่อไป แม้ว่าคนที่ได้รับการเสนอชื่อจะมีเพียงคนเดียว

กฎในการจัดตั้งสภานิติบัญญัติ ค.ศ. 2008 ประกอบด้วย

- จำนวนที่นั่งของสมาชิกสภานิติบัญญัติเพิ่มจาก 60 ที่นั่งเป็น 70 ที่นั่ง
- จำนวนที่นั่งของสมาชิกตามเขตเลือกตั้งเพิ่มขึ้นจาก 1 ที่นั่งเป็น 6 ที่นั่ง

จากกฎที่ประกาศออกมานี้ คนฮ่องกงผิดหวังกับข้อจำกัดในการเลือกตั้งที่รัฐบาลปักกิ่งสร้างขึ้นมา ซึ่งหากดูตามกฎหมายพื้นฐานแล้ว เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนารัฐธรรมนูญและประชาธิปไตยในฮ่องกงคือการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งแบบสากล รัฐบาลปักกิ่งสร้างพรรคพันธมิตรประชาธิปไตยเพื่อสิ่งที่ดีกว่าและความก้าวหน้าของฮ่องกง (Democratic Alliance for the Betterment of Hong Kong หรือ DAB) ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่สนับสนุนฝ่ายรัฐบาลปักกิ่ง เพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง

การเลือกตั้งผู้บริหารสูงสุดจัดขึ้นเมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2007 ผลการเลือกตั้งสรุปว่าโดนัลด์ ฌาง ได้รับชัยชนะและดำรงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดจนถึงค.ศ. 2012 ส่วนผลการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติที่จัดขึ้นเมื่อวันที่ 7 กันยายน 2008 ผลการเลือกตั้งสรุปว่าพรรค DAB ซึ่งเป็นพรรคสนับสนุนรัฐบาลปักกิ่งได้รับชัยชนะ ส่วนพรรค Democratic Party ซึ่งเป็นพรรคการเมืองฝ่ายประชาธิปไตยได้รับคะแนนเสียงอย่างล้นหลามถึง 60% ของสภา

ในค.ศ. 2012 รัฐบาลปักกิ่งยังพยายามบรรจุหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติที่เกี่ยวข้องศีลธรรมและความรักชาติทุกโรงเรียนในเขตปกครองพิเศษฮ่องกง พยายามปลูกฝังความเป็นชาตินิยมและระบอบคอมมิวนิสต์ โดยทางการเงินผ่านงบประมาณการศึกษาจำนวนกว่า 2 พันล้านบาท เพื่อพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในฮ่องกงหลังจากที่หลักสูตรต่าง ๆ ไม่ได้รับการปรับปรุงตั้งแต่อังกฤษคืนฮ่องกงให้อยู่ในอำนาจอธิปไตยของจีน ทำให้มีการชุมนุมประท้วงจากประชาชน ซึ่งเพิ่มระดับการชุมนุมขึ้นเรื่อย ๆ จนทำให้รัฐบาลปักกิ่งยุติการบรรจุการศึกษาหลักสูตรดังกล่าว (ปาจรีย์ บุญชิต, 2560: 21)

การชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตย ค.ศ. 2014

เหตุการณ์การเรียกร้องประชาธิปไตยในค.ศ. 2014 หรือรู้จักกันในชื่อ “ขบวนการร่ม” (Umbrella Movement) เป็นการลุกฮือของมวลชนครั้งใหญ่ครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ฮ่องกง

การขึ้นมาใช้อำนาจของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2012 ส่งผลกระทบต่อ การปกครองตนเองของฮ่องกงเป็นอย่างมาก เนื่องจากสี จิ้นผิงมีแนวคิดชาตินิยม ต้องการรวมศูนย์อำนาจให้อยู่ที่รัฐบาลกลางมากขึ้น ชนวนเหตุการณ์ลุกฮือของมวลชนในครั้งนี้เกิดจากสำนักงานสารสนเทศแห่งคณะรัฐมนตรีจีนได้เผยแพร่สมุดปกขาวในวันที่ 10 มิถุนายน ค.ศ. 2014 ต่อสาธารณะให้ประชาชน

รับทราบ มีความยาวกว่า 23,000 ตัวอักษรจีน มีใจความเกี่ยวกับ “การบรรลุซึ่งหนึ่งประเทศสองระบบ ของเขตบริหารพิเศษฮ่องกง” โดยบรรยายถึงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของฮ่องกงที่กลับคืนสู่จีน การจัดตั้งเขตบริหารพิเศษฮ่องกง การทำความเข้าใจการดำเนินงาน และการทบทวนนโยบายหนึ่งประเทศสองระบบในเขตบริหารพิเศษฮ่องกง ว่าจะมีประโยชน์ต่อการพิทักษ์อำนาจอธิปไตย ความมั่นคง และการพัฒนาของประเทศ เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานของรัฐบาลปักกิ่ง หลังจากที่ฮ่องกงกลับมาเป็นส่วนหนึ่งของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งสรุปได้ว่ารัฐบาลปักกิ่งจะมีอำนาจในการปกครองเขตบริหารพิเศษ ฮ่องกงทั้งหมดและมีอำนาจในการปกครองอย่างสมบูรณ์แต่เพียงผู้เดียว ถือเป็น การละเมิดต่อนโยบาย หนึ่งประเทศสองระบบที่รัฐบาลปักกิ่งได้กล่าวในปฏิญญาร่วมว่าจะยังคงให้เขตบริหารพิเศษฮ่องกงใช้ ระบบทุนนิยมทางเศรษฐกิจและใช้ระบบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยแบบเดิมเป็นเวลา 50 ปี (ปาจรีย์ บุญชิต, 2560: 22)

หลังสมุดปกขาวฉบับนี้ถูกเผยแพร่ออกมา ชาวฮ่องกงต่างกังวลถึงสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลใน ด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น เนื่องจากที่ผ่านมาผู้บริหารเขตบริหารพิเศษฮ่องกงจะมาจากการเลือกตั้งโดยอ้อมที่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งจำนวน 1,200 คนเป็นผู้ตัดสิน ซึ่งคณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นฝ่ายสนับสนุน รัฐบาลปักกิ่ง ซึ่งให้เห็นว่าผู้ที่ จะขึ้นมาบริหารเขตบริหารพิเศษฮ่องกงจะต้องผ่านการคัดกรองจาก รัฐบาลปักกิ่ง ชาวฮ่องกงจึงรู้สึกว่าการกลิตรอนสิทธิในการเลือกผู้นำ หลังจากนั้นมีการจัดทำประชามติขึ้นใน วันที่ 20 มิถุนายน ค.ศ. 2014 เรียกร้องให้พลเมืองฮ่องกงมีสิทธิเสนอชื่อผู้เข้ารับการเลือกตั้งผู้บริหาร เขตปกครองพิเศษฮ่องกง แต่การทำประชามติดังกล่าวถูกกล่าวอ้างว่าเป็นเพียงความเห็น ไม่มีผลทาง กฎหมาย

ในวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 2014 ชาวฮ่องกงจึงออกมารวมตัวกันเพื่อเรียกร้องสิทธิขั้นพื้นฐานจาก การควบคุมของรัฐบาลปักกิ่ง โดยมีแกนนำ 2 กลุ่ม คือ

- กลุ่มนักเคลื่อนไหวท้องถิ่นหรือ Occupy Central with Love and Peace นำโดยเบนนี่ ไถ รองคณะบดี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยฮ่องกง
- กลุ่มนักศึกษาและนักกิจกรรมหรือ Scholarism นำโดยโจชัว หว่อง นักศึกษาที่มีบทบาททาง การเมือง

ในระยะแรกผู้เข้าร่วมมีจำนวนไม่มากนัก เป็นเพียงกลุ่มนักศึกษา นักวิชาการ นักกิจกรรมและผู้มีรายได้อ่อนแอ ต่อมาในวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 2014 คณะกรรมการประจำสภาประชาชนแห่งชาติของจีนมีมติจำกัดสิทธิการออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปในการเลือกตั้งผู้บริหารเขตบริหารพิเศษฮ่องกง กลุ่มนักศึกษาจึงเริ่มประท้วงโดยหยุดเรียน 1 สัปดาห์ และยกระดับการชุมนุมเข้ายึดจุดยุทธศาสตร์หน้าทำเนียบรัฐบาลโดยมีโจเซฟ หวงเป็นแกนนำ แต่โจเซฟ หวงและเพื่อนอีก 2 คนถูกจับกุมเป็นเวลา 46 ชั่วโมงถึงได้รับการปล่อยตัว สถานการณ์การประท้วงเริ่มรุนแรงขึ้น ผู้ชุมนุมเริ่มปิดกั้นถนนหลักโดยวางราวกัน และปิดยานการค้า ต่อมาตำรวจเข้าสลายการชุมนุม ผู้เข้าร่วมการประท้วงในวันนั้นต้องเผชิญแก๊สน้ำตา สเปรย์พริกไทยและกระบอกจากกลุ่มตำรวจ ผู้ชุมนุมจึงใช้ร่มในการป้องกันตัว เมื่อภาพการสลายการชุมนุมถูกเผยแพร่ออกไป ชาวฮ่องกงต่างวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักถึงการกระทำที่เกินกว่าเหตุของกลุ่มตำรวจ การชุมนุมในครั้งนี้ได้รับการขนานนามว่า “ชบวนกรรุ่ม” (Umbrella Movement) และรุ่มจึงกลายเป็นสัญลักษณ์ในการต่อสู้ครั้งนี้

สถานการณ์เริ่มตึงเครียดมากขึ้น มีประชาชนออกมาเข้าร่วมการประท้วงในครั้งนี้อย่างต่อเนื่อง ๆ โดยเข้ายึดสถานที่สำคัญในฮ่องกง การชุมนุมขยายออกไปมากขึ้นจากที่มีเพียงประเด็นการเรียกร้องประชาธิปไตย เริ่มมีประเด็นโครงสร้างทางสังคม ปัญหาคุณภาพชีวิตที่ย่ำแย่ เนื่องจากฮ่องกงถูกครอบงำด้วยนักธุรกิจรายใหญ่จากจีนที่เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ ทำให้ค่าครองชีพในฮ่องกงสูงขึ้น ส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำสูง คนจนมีจำนวนมากขึ้นและประชาชนเป็นหนี้สินตั้งแต่อายุไม่มากนัก

ในวันที่ 29 กันยายน ค.ศ. 2014 เหลียง ชุนอึง หัวหน้าคณะบริหารเกาะฮ่องกงออกแถลงการณ์เรียกร้องให้ยุติการชุมนุมและขอเจรจากับผู้ชุมนุม ซึ่งจะเป็นทางออกที่ทำให้เกิดกระบวนการปฏิรูปทางการเมือง และคลี่คลายวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นผลมาจากการชุมนุมด้วย แต่ผู้ประท้วงปฏิเสธและเรียกร้องให้เหลียง ชุนอึง ลาออกภายในวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2014 เพื่อรับผิดชอบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

การชุมนุมยืดเยื้อมาจนถึงวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 2014 ซึ่งวันที่ 1 ตุลาคมของทุกปีเป็นวันชาติจีน ชาวฮ่องกงออกมาประท้วงแสดงจุดยืนนับแสนคน และเหลียง ชุนอึงไม่ลาออกตามข้อเรียกร้อง โดยกล่าวอ้างว่าต้องอยู่เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเมือง หากลงจากตำแหน่ง ทางรัฐบาลปักกิ่งจะจัดตั้งผู้นำคนใหม่ขึ้นมา หากตนอยู่ต่อ คนฮ่องกงจะสามารถไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งผู้นำคนใหม่ได้

ในส่วนช่องทางรัฐบาลปักกิ่งเมื่อเห็นการชุมนุม พยายามหลีกเลี่ยงไม่ให้ข่าวไปถึงจีนแผ่นดินใหญ่ และจากประสบการณ์ที่ผ่านมา รัฐบาลปักกิ่งเห็นว่ายิ่งใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา สถานการณ์ยิ่งเลวร้ายมากยิ่งขึ้น จึงปล่อยให้การชุมนุมยืดเยื้อต่อไป รอให้ผู้ชุมนุมหมดแรงแล้วสถานการณ์จะคลี่คลายลงไปเอง ประกอบกับผู้ประกอบการในย่านธุรกิจเรียกร้องให้ยุติการชุมนุมเนื่องจากความเสียหายที่ได้รับจากการชุมนุม หลังจากที่พักพิงมาได้ 79 วัน ผู้ประท้วงจึงเริ่มเก็บสิ่งของและเคลื่อนย้ายออก พร้อมทั้งติดป้ายสีเหลืองขนาดใหญ่ว่า “We will be back” การประท้วงในครั้งนี้จึงยุติลง

ภายหลังการชุมนุมครั้งนี้ แกนนำอย่าง เบนนี่ ไกล ถูกตั้งข้อกล่าวหาก่อความวุ่นวายในที่สาธารณะ ยุยงปลุกปั่นให้ผู้อื่นก่อความวุ่นวายในที่สาธารณะ และยุยงผู้อื่นให้ปลุกปั่นบุคคลที่ 3 ก่อความวุ่นวายในที่สาธารณะ โทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี ส่วนโจชัว หว่องและเพื่อน ถูกตั้งข้อหาปลุกปั่นให้คนออกมาชุมนุมโดยไม่ได้รับอนุญาต ชัดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจและละเมิดอำนาจ ศาลชั้นอุทธรณ์ตัดสินให้ต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำ 6 - 8 เดือน (ปาจิริย์ บุญชิต, 2560: 27)

วันที่ 18 มิถุนายน 2015 รัฐบาลฮ่องกงเสนอให้มีการปฏิรูปการเลือกตั้งต่อสภานิติบัญญัติ ภายใต้ข้อเสนอการปฏิรูปกระบวนการเสนอชื่อจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การแนะนำจากสมาชิก และการเสนอชื่อจากคณะกรรมการ สำหรับการแนะนำจากสมาชิก บุคคลใดที่ได้รับเสียงจากคณะกรรมการสรรหาอย่างน้อย 120 โหวต จากคณะกรรมการเสนอชื่อทั้งหมด 1,200 คน สามารถขอลงชิงตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดได้และผู้สมัครจะไม่มีทางได้รับคะแนนโหวตมากกว่า 240 เสียงจากคณะกรรมการสรรหา ดังนั้นจึงมีอย่างน้อย 5-10 คนที่สามารถขอเสนอชื่อได้ สำหรับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการ คณะกรรมการสรรหาจำนวน 1,200 คนจะเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเพียง 2-3 คนจาก 5-10 คนผ่านการลงคะแนนลับ คณะกรรมการอาจลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครทั้งหมดหรืออย่างน้อย 2 คน ผู้สมัคร 2-3 คนที่ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกมากกว่าครึ่งหนึ่งและด้วยคะแนนเสียงสูงสุดจะกลายเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ

การปฏิรูปการเลือกตั้งนี้จะอนุมัติได้ต้องมีเสียงข้างมาก 2 ใน 3 หรือสมาชิกจำนวน 47 คนจาก 70 คนของสภานิติบัญญัติ อย่างไรก็ตาม สมาชิกสภานิติบัญญัติที่สนับสนุนประชาธิปไตย ซึ่งครองที่นั่งในสภา 27 ที่นั่งโหวตคัดค้านการปฏิรูปที่เสนอขึ้นมานี้ ในท้ายที่สุดมีเพียง 37 โหวตเท่านั้นจาก 70 โหวต โดยแบ่งออกเป็นโหวตคัดค้าน 28 เสียง เห็นด้วย 8 เสียง และงดออกเสียง 1 เสียง ข้อเสนอจึงเพิกถอนไป

ในค.ศ. 2016 มีการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติขึ้น คนฮ่องกงออกมาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากถึง 58% โดยครึ่งหนึ่งของสภานิติบัญญัติมาจากการเลือกตั้งโดยตรง ผู้สมัครหลายคนเป็นนักเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตย ต่อมาค.ศ. 2017 มีการจัดการเลือกตั้งผู้บริหารสูงสุดเกาะฮ่องกงเป็นครั้งแรก ลักษณะการเลือกตั้งเป็นแบบการเลือกตั้งโดยอ้อมที่มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง จำนวน 1,200 คนเป็นผู้ตัดสิน โดยในการเลือกตั้งครั้งนี้มีกลุ่มผู้สนับสนุนประชาธิปไตยออกมาชุมนุมคัดค้านที่ด้านนอกสถานที่จัดการเลือกตั้งจำนวนหนึ่ง แต่การเลือกตั้งยังคงดำเนินต่อไป

ผลการเลือกตั้งในค.ศ. 2017 ทำให้แครี่ แลม ชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียง 777 คะแนน ซึ่งเมื่อค.ศ. 2014 แครี่ แลม มีบทบาทในฐานะผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกง คือ การพยายามผลักดันให้มีการปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญในเนื้อหาที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าการเกาะฮ่องกง พยายามเปิดโอกาสให้มีการถกเถียงเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้ว่าการเกาะฮ่องกง มีการเข้าไปพูดคุยกับนักศึกษาและเข้าร่วมได้วาทกับนักศึกษาผ่านทางโทรทัศน์ (กานท์กลอน รักธรรม, 2560 อ้างถึงในปาจรีย์ บุญชิต, 2560: 28)

หลังชนะการเลือกตั้ง แครี่ แลม ได้ให้คำมั่นสัญญาในพิธีสาบานตน เพื่อรับตำแหน่งผู้ว่าการเขตปกครองพิเศษฮ่องกงว่า “จะสมานรอยร้าว เยียวยาความรู้สึกคับข้องใจ และสร้างสังคมให้เป็นปึกแผ่นเพื่อก้าวไปข้างหน้า โดยยินดีรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย และยึดในค่านิยมหลักของสังคมฮ่องกง เช่น ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน เสรีภาพของสื่อมวลชน และการแสดงความคิดเห็น การเคารพในสิทธิมนุษยชน และยึดตามกฎหมาย” (ปีปีซี, 2560)

การชุมนุมเรียกร้องประชาธิปไตย ค.ศ. 2019

หลังสิ้นสุดการประท้วงครั้งใหญ่ในค.ศ. 2014 หรือขบวนการร่ม (Umbrella Movement) เหตุการณ์ครั้งนั้นถือเป็นจุดประกายความตึงเครียดทางการเมืองในฮ่องกงให้หนักยิ่งขึ้น กระแสประชาธิปไตยในฮ่องกงเป็นที่พูดถึงในวงกว้าง การเมืองในฮ่องกงถูกแบ่งออกเป็นสองขั้วอย่างชัดเจน คือ ฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลปักกิ่ง และฝ่ายสนับสนุนประชาธิปไตย เมื่อปลายค.ศ. 2019 เกิดเหตุการณ์ประท้วงในฮ่องกงขึ้นอีกครั้ง โดยในการต่อสู้ครั้งนี้เป็นที่จับตามองของนานาชาติ

สืบเนื่องมาจากคดีฆาตกรรมในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2018 ชายฮ่องกงวัย 19 ปี ถูกตั้งข้อกล่าวหาว่าสังหารแฟนสาววัย 20 ปีที่กำลังตั้งครรถ์ขณะที่เดินทางไปเที่ยวไต้หวันด้วยกัน ผู้ต้องหาตั้งกล่าวหนีออกจากไต้หวันแล้วกลับไปยังฮ่องกง แม้จะสามารถระบุตัวตนผู้ก่อเหตุได้แล้ว แต่ไม่สามารถ

จับกุมในข้อหาฆาตกรรมได้ เพราะสถานที่ก่อเหตุเกิดขึ้นในไต้หวัน และทางฮ่องกงไม่สามารถส่งตัวผู้ร้ายให้ทางการไต้หวันได้เช่นกัน เนื่องจากทั้งสองไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกัน ผู้ต้องหาจึงถูกตัดสินโทษแค่ในคดีพอกเงินเท่านั้น วันที่ 13 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2019 รัฐบาลฮ่องกงจึงเสนอ “ร่างรัฐบัญญัติกฎหมายผู้หนีคดีและความช่วยเหลือร่วมกันทางกฎหมายในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติม) ค.ศ. 2019” (Fugitive Offenders and Mutual Legal Assistance in Criminal Matters Legislation (Amendment) Bill 2019) หรือ “ร่างรัฐบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน” (the Extradition Law) ซึ่งการแก้ไขกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนนี้จะเปิดโอกาสให้ทางการจีน ไต้หวัน และมาเก๊า ร้องขอการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดน กรณีมีผู้ต้องสงสัยที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาต่าง ๆ เช่น ฆาตกรรมและข่มขืน จากนั้นจะมีการพิจารณาการร้องขอเป็นรายกรณี หมายความว่ากฎหมายนี้จะครอบคลุมไปถึงการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนให้เขตอำนาจอื่นที่ไม่มีข้อตกลงส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับฮ่องกงด้วย

หลังข่าวการร่างกฎหมายฉบับนี้เผยแพร่ออกไป ชาวฮ่องกงเกรงว่าจะเป็นการเปิดทางให้ทางการจีนสามารถดำเนินคดีหรือดำเนินการใด ๆ กับผู้ที่เห็นต่างทางการเมืองหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อทางการจีน อาจถูกทางการจีนตั้งข้อกล่าวหาอย่างไม่เป็นธรรมและถูกดำเนินคดีอย่างไม่ถูกต้อง โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่ทำงานด้านสังคม มนุษยธรรม และสื่อมวลชน ซึ่งถือเป็นการคุกคามอิสรภาพของฮ่องกง ชาวฮ่องกงยังมองว่าการผลักดันร่างกฎหมายฉบับนี้ เป็นเพียงข้ออ้างของรัฐบาลฮ่องกงที่เสนอร่างกฎหมายฉบับนี้เพื่อลดอัตราการช่องสุ่มอาชญากร และเพื่อไม่ให้ภาพลักษณ์ของประเทศกลายเป็นแหล่งหลบภัยของอาชญากร กลุ่มนักวิเคราะห์ นักสิทธิมนุษยชนจำนวนมาก รวมถึงประชาชนส่วนใหญ่ของฮ่องกงต่างเชื่อว่าร่างกฎหมายการส่งผู้ร้ายข้ามแดนฉบับนี้มีรัฐบาลจีนเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการผลักดัน เพื่อแทรกแซงและเข้ามามีอิทธิพลทางการเมืองในฮ่องกง (ภัททิยา ภัทรพันธุ์พงศ์, 2562: 20)

วันที่ 3 เมษายน ค.ศ. 2019 แครี่รี แลม ผู้บริหารสูงสุดฮ่องกงในขณะนั้น กล่าวเห็นด้วยกับร่างกฎหมายฉบับนี้และจะส่งเข้าสภาเพื่อเสนอร่างกฎหมาย ประชาชนจึงออกมาเดินขบวนไปที่รัฐสภาเพื่อต่อต้านการร่างกฎหมายฉบับนี้ แต่รัฐบาลฮ่องกงยืนยันว่าจะส่งร่างพ.ร.บ.เข้าเสนอต่อสภานิติบัญญัติ ชาวฮ่องกงออกมาต่อต้านอย่างต่อเนื่อง ในเดือนมิถุนายนสถานการณ์รุนแรงและตึงเครียดมากยิ่งขึ้น วันที่ 12 มิถุนายน 2019 ตำรวจเข้าสลายการชุมนุมครั้งแรกโดยใช้แก๊สน้ำตาและสเปรย์พริกไทย ต่อมาวันที่ 15 มิถุนายน แครี่รี แลม ประกาศเลื่อนการพิจารณาร่างกฎหมายออกไปโดยไม่มีกำหนด แต่วัน

ต่อมาชาวฮ่องกงมารวมตัวกันชุมนุมนับล้านคน ซึ่งมากสุดในประวัติศาสตร์ พร้อมกับข้อเรียกร้อง 5 ข้อ ประกอบด้วย

- 1) ถอดถอนร่างกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดนอย่างเป็นทางการ
- 2) ยกเลิกข้อกล่าวหาทั้งหมดและปล่อยตัวผู้ประท้วงที่ถูกจับกุม
- 3) เพิกถอนลักษณะของการประท้วงในครั้งนี้ว่าเป็น "การก่อจลาจล" เนื่องจากการประท้วงถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามระบอบประชาธิปไตย
- 4) จัดตั้งคณะกรรมการสอบสวนอิสระที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องทางการเมือง เกี่ยวกับความรุนแรงของตำรวจที่เกินกว่าเหตุ
- 5) ดำเนินการเลือกตั้งประธานเจ้าหน้าที่บริหารและสมาชิกนิติบัญญัติทุกคนด้วยระบบคะแนนเสียงสากล

วันที่ 1 กรกฎาคม 2019 มีผู้ชุมนุมบางส่วนบุกสถานีนิติบัญญัติ ทำลายทรัพย์สินในอาคาร ยิ่งเวลาผ่านไปการประท้วงยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ผู้ประท้วงหยุดงาน ปิดถนน รวมถึงเข้ายึดสนามบิน ตำรวจเข้าสลายการชุมนุมด้วยแก๊สน้ำตาและกระสุนยาง มีการปะทะกันระหว่างตำรวจและผู้ชุมนุมหลายครั้ง การประท้วงในครั้งนี้ถือว่ารุนแรงกว่าทุกครั้งที่ผ่านมาและยาวนานกินเวลาเกือบปี จนในที่สุดทางการยอมเพิกถอนกฎหมายฉบับนี้ไป แต่ข้อเรียกร้องอื่น ๆ ยังไม่ได้รับการตอบสนองจากผู้บริหารฮ่องกงและทางการจีน

การชุมนุมในครั้งนี้มีความน่าสนใจในรูปแบบของการชุมนุม เนื่องจากกลุ่มผู้ชุมนุมใช้สื่อออนไลน์ในการรายงานข้อมูลข่าวสารการชุมนุม รวมถึงกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการชุมนุมแต่ละรอบ เพื่อประสานงานให้เป็นระบบในรักษาความปลอดภัยบริเวณที่ชุมนุม รูปแบบการประสานงานทางออนไลน์ส่งผลให้กลุ่มผู้ชุมนุมสามารถแพร่กระจายข่าวสารได้อย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม แม้กฎหมายฉบับนี้จะเพิกถอนไปแล้ว แต่กลุ่มแกนนำและผู้เข้าร่วมการชุมนุมบางส่วนในครั้งนี้อยู่ถูกตั้งข้อกล่าวหาและโดนจับกุม นักการเมือง ฝ่ายค้านหลายคนถูกปลดออกจากตำแหน่งทางการเมือง บางส่วนตัดสินใจลาออกและลี้ภัยไปต่างประเทศ ส่วนกิจการภายในฮ่องกงยังคงถูกรัฐบาลจีนแทรกแซงอย่างต่อเนื่อง

สถานการณ์หลังการชุมนุม ค.ศ. 2019

หลังการชุมนุมประท้วงเมื่อ ค.ศ. 2019 บรรยากาศทางการเมืองในฮ่องกงค่อนข้างตึงเครียด ทั้งการต่อสู้กันในสภาของนักการเมืองระหว่างฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลจีนกับฝ่ายสนับสนุนประชาธิปไตย ทั้งการต่อสู้ของประชาชนที่แสดงออกผ่านการลงถนนรวมตัวประท้วงและการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลบนโซเชียลมีเดีย รัฐบาลจีนเริ่มเข้ามาควบคุมการเมืองในฮ่องกงอย่างเข้มงวดมากขึ้น โดยการเร่งออกนโยบายเพื่อควบคุมความวุ่นวายที่เกิดขึ้น

ในค.ศ. 2020 คณะกรรมการของจีนเข้าประชุมเพื่อลงมติในกฎหมายฉบับใหม่ นั่นคือกฎหมายความมั่นคงแห่งชาติ รัฐบาลปักกิ่งลงมติผ่านฉบับนี้ ซึ่งใช้เวลาร่างเพียง 6 สัปดาห์ก็ประกาศใช้ทันที มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2020 กฎหมายฉบับนี้มีทั้งหมด 66 มาตรา โดยกำหนดให้การกระทำดังต่อไปนี้ถือเป็นอาชญากรรม

- การแบ่งแยกดินแดน แยกตัวเป็นอิสระจากจีนแผ่นดินใหญ่
- การล้มล้างอำนาจ บ่อนทำลายอำนาจหรือการปกครองของรัฐบาลกลาง
- การก่อการร้าย ใช้ความรุนแรงหรือการข่มขู่ประชาชน
- การสมรู้ร่วมคิดกับกองกำลังต่างชาติหรือกองกำลังจากภายนอก

ทุกข้อกล่าวหาที่มีโทษสูงสุดคือจำคุกตลอดชีวิต บางคดีจะพิจารณาเป็นการลับ บางคดีอาจไม่ให้ประกันตัว และบางคดีอาจไม่ให้มีทนาย โดยเจ้าหน้าที่ที่สามารถควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยเอาไว้ได้นานตามความสมควรแก่เวลา กฎหมายฉบับนี้ยังจัดตั้งสำนักงานรักษาความมั่นคงแห่งชาติประจำฮ่องกงขึ้นมา โดยมีเจ้าหน้าที่ความมั่นคงของจีนเข้าไปประจำการ ทั้งตัวสำนักงานและบุคคลากร ไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฮ่องกง แต่อยู่ใต้กฎหมายจีน มาตรา 60 ดังนั้น เจ้าหน้าที่ฮ่องกงไม่มีอำนาจตรวจสอบ ตรวจสอบ หรือควบคุมตัว นอกจากนี้ กฎหมายยังกำหนดให้ฮ่องกงจัดตั้งคณะกรรมการความมั่นคงของตัวเองขึ้นชุดหนึ่ง โดยมีที่ปรึกษาจากการแต่งตั้งโดยรัฐบาลจีน อีกทั้งยังเปิดช่องให้ผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกงมีอำนาจแต่งตั้งผู้พิพากษาสำหรับคดีความมั่นคงด้วย ซึ่งประเด็นนี้ส่งผลถึงความมีอิสระของศาล (สาธิต มนต์สุรกุล, 2563)

หลังจากมีมติผ่านกฎหมายความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2020 ซึ่งเป็นวันครบรอบ 23 ปีที่อังกฤษส่งมอบฮ่องกงกลับคืนสู่จีน ในวันที่คนฮ่องกงมักจะออกมาชุมนุมกันเป็นประจำทุกปี แต่การชุมนุมในครั้งนี้นี้ ทำให้มีผู้ชุมนุมหลายร้อยคนถูกจับข้อหาฝ่าฝืนคำสั่งห้ามชุมนุมกันเกินกว่า 50 คน ในช่วงการระบาดของโควิด-19 และกฎหมายฉบับนี้มีผลย้อนหลัง ชาวฮ่องกงจึงเริ่มลบข้อความ วิพากษ์วิจารณ์การเมืองในฮ่องกงบนโซเชียลมีเดีย เนื่องจากกังวลว่าจะถูกดำเนินคดีภายหลัง และเริ่มหันไปใช้แอปพลิเคชันที่มีความปลอดภัยสูง เช่น Signal อีกทั้งกลุ่มเดโมซิสโต (Demosisto) ซึ่งเป็นกลุ่มเรียกร้องประชาธิปไตยที่สำคัญในฮ่องกง ประกาศยุติการเคลื่อนไหวทั้งหมด โจชัว หว่อง แกนนำคนสำคัญประกาศลาออกจากกลุ่ม และประกาศว่าจะต่อสู้กับการกดขี่ของระบอบเผด็จการด้วยความยืดหยุ่นมากขึ้น

การที่จีนบังคับใช้กฎหมายของจีนในฮ่องกงไม่สามารถทำได้ เนื่องจากผิดหลักนโยบายหนึ่งประเทศ สองระบบ แต่หากดูตามหลักที่ระบุไว้ในกฎหมายพื้นฐานแล้ว ซึ่งกำหนดว่าไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายจีนแผ่นดินใหญ่ในฮ่องกงได้ ยกเว้นจะมีการบัญญัติไว้ในหมวดที่เรียกว่า “ภาคผนวก 3” (Annex III) ซึ่งมีข้อบัญญัติอยู่แล้วไม่กี่ข้อ ส่วนใหญ่เป็นประเด็นโต้เถียงและนโยบายด้านการต่างประเทศ และการออกกฎหมายเหล่านี้สามารถทำได้โดยกฤษฎีกา กล่าวคือ ไม่จำเป็นต้องผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติฮ่องกง หลายฝ่ายต่างวิจารณ์ว่าเป็นการละเมิดหลักการหนึ่งประเทศสองระบบ ซึ่งมีความสำคัญต่อฮ่องกงอย่างมาก นอกจากนี้ การเป็นอิสระของระบบตุลาการของฮ่องกงจะถูกทำลายและคล้ายกับระบบตุลาการของจีนมากยิ่งขึ้น ซึ่งฮ่องกงเป็นเขตการปกครองเดียวในจีนที่ใช้ระบบกฎหมายแบบ Common Law หรือกฎหมายจารีตประเพณี

วันที่ 11 มีนาคม 2021 สภาประชาชนแห่งชาติจีน (NPC) ผ่านมติ “ชาตินิยมปกครองฮ่องกง” ซึ่งเป็นการคัดกรองผู้สมัครที่มีคุณสมบัติรักชาติเท่านั้นเข้ามารับตำแหน่งทางการเมือง อีกทั้งสภานิติบัญญัติอนุมัติให้มีการปฏิรูประบบการเลือกตั้งในฮ่องกง โดยปรับลดตัวแทนฝ่ายสนับสนุนประชาธิปไตย เปิดช่องว่างให้นักการเมืองที่สนับสนุนรัฐบาลจีนเข้ามาคัดกรองและเลือกผู้สมัครได้ ผู้สมัครทุกคนจะถูกตรวจสอบโดยคณะกรรมการ สำหรับสภานิติบัญญัติก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน จากเดิมมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 70 คน โดย 35 คนมาจากการเลือกตั้งโดยตรง หรือคิดเป็น 50% มติจากจีนทำให้สัดส่วนลดลงเหลือเพียง 22% ซึ่งในปัจจุบันสภานิติบัญญัตินี้ทั้งหมด 90 ที่นั่ง โดย 20 ที่นั่งมาจาก

การเลือกตั้งโดยตรง 40 ที่นั่งเป็นของคณะกรรมการเลือกตั้ง และอีก 30 ที่นั่งมาจากกลุ่มภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีท่าทีสนับสนุนรัฐบาลจีน

การออกกฎปฏิรูปใหม่นี้ได้ให้อำนาจคณะกรรมการเลือกตั้งมากขึ้น ซึ่งหน่วยงานนี้เป็นหน่วยงานที่แยกตัวออกมาและสนับสนุนรัฐบาลจีน มีหน้าที่สำคัญในการเลือกผู้บริหารสูงสุด และนี่เป็นครั้งแรกในรอบหลายปีที่สมาชิกคณะกรรมการเลือกตั้งมีที่นั่งในสภานิติบัญญัติด้วย

หลังจากประกาศการปฏิรูปในครั้งนี้ การเมืองในฮ่องกงเริ่มตึงเครียดมากยิ่งขึ้น กระแสประชาธิปไตยในฮ่องกงเริ่มสั่นคลอน นักเคลื่อนไหวประชาธิปไตยที่สำคัญหลายคนถูกตัดสิทธิ์ทางการเมือง เช่น โจชัว หว่อง ซึ่งเป็นนักเคลื่อนไหวและแกนนำที่สำคัญคนหนึ่งของฮ่องกงถูกจับขังและถูกตัดสิทธิ์ทางการเมืองในการลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติ รัฐบาลฮ่องกงระบุว่าขาดคุณสมบัติไม่อาจปฏิบัติหน้าที่สมาชิกสภานิติบัญญัติตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ได้ เนื่องจาก

- สนับสนุนให้ฮ่องกงได้รับเอกราช
- ต่อต้านกฎหมายความมั่นคงแห่งชาติของรัฐบาลกลางจีนในกรุงปักกิ่ง
- แสดงเจตนาในการใช้หน้าที่สมาชิกสภานิติบัญญัติในการจ้องโจมตีดักคั่นข้อเสนอทางกฎหมายใด ๆ ที่เสนอโดยรัฐบาลฮ่องกง เพื่อบีบบังคับให้รัฐบาลต้องทำตามข้อเรียกร้องทางการเมืองบางอย่าง

ในแถลงการณ์ประกาศตัดสิทธิ์นี้ รัฐบาลระบุว่า การตัดสินใจนี้เป็นไปตามกฎหมายพื้นฐานหรืออนุรัฐธรรมนูญของฮ่องกง

ในการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติครั้งล่าสุดเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2021 เป็นการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติสมัยที่ 7 ในครั้งนี้มีผู้ที่ออกมาใช้สิทธิ์เพียง 30.2% เท่านั้น ถือว่ามีจำนวนต่ำสุดเป็นประวัติการณ์ เนื่องจากการปฏิรูปการเลือกตั้งของรัฐบาลจีนที่เอื้อผลประโยชน์ให้ตนเองสามารถครองสภาได้ ผลการเลือกตั้งปรากฏว่านักการเมืองฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลจีนกวาดที่นั่งเกือบหมด มีผู้สมัครที่สนับสนุนประชาธิปไตยเพียง 3 คนเท่านั้น จะเห็นได้ว่าการปฏิรูปการเลือกตั้งในครั้งนี้และการตัดสิทธิ์ทางการเมืองของนักเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตย เป็นการกำจัดนักการเมืองฝ่ายค้านรวมถึงผู้ที่ต่อต้านรัฐบาลจีนได้ง่ายขึ้นและเป็นการทำลายระบอบประชาธิปไตยในฮ่องกงอย่างสิ้นเชิง

บทสรุป

นับตั้งแต่ฮ่องกงกลับคืนสู่จีน สถานการณ์ทางการเมืองในฮ่องกงค่อนข้างไร้เสถียรภาพ เกิดการชุมนุมประท้วงขึ้นหลายครั้ง สาเหตุหลักมาจากการแทรกแซงของรัฐบาลจีน ซึ่งจีนต้องการรวมฮ่องกงให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของจีนโดยสมบูรณ์ จึงออกนโยบายเหล่านี้ประกาศใช้ในฮ่องกง เพื่อควบคุมฮ่องกงให้เป็นไปตามทิศทางที่รัฐบาลจีนต้องการ ในขณะที่คนฮ่องกงกลับต้องการสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกตามหลักนโยบายหนึ่งประเทศ สองระบบที่ควรได้รับ การแทรกแซงที่จำกัดสิทธิเสรีภาพเหล่านี้จึงนำไปสู่การประท้วงของคนฮ่องกง โดยนโยบายที่เห็นได้ชัดมีทั้งหมด 2 อย่างด้วยกัน

นโยบายแรก คือ กฎหมายความมั่นคงแห่งชาติ หลังเหตุการณ์จตุรัสเทียนอันเหมินที่เกิดขึ้นในจีนสร้างความวิตกกังวลให้คนฮ่องกงเป็นอย่างมาก คนฮ่องกงเริ่มไม่เชื่อมั่นในคำมั่นสัญญาของรัฐบาลจีนที่ให้ไว้กับอังกฤษตามข้อตกลงร่วมว่าฮ่องกงจะมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกตามหลักนโยบายหนึ่งประเทศ สองระบบ จากความเคลือบแคลงใจของคนฮ่องกง รัฐบาลจีนก็กังวลว่าชาวฮ่องกงจะต่อต้านรัฐบาลกลางแยกตัว และแบ่งแยกดินแดนออกไปเป็นอิสระ เมื่อค.ศ. 2003 จึงพยายามเพิ่มมาตรา 23 (Article 23) ว่าด้วยการ “ห้ามกระทำการที่เป็นการกบฏ การแยกตัว การปลุกระดมบ่อนทำลายต่อรัฐบาลปักกิ่ง รวมถึงการโจรกรรมข้อมูลลับของรัฐบาลและหน่วยงานทางการเมืองต่างประเทศจากการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในฮ่องกง” ลงในกฎหมายพื้นฐาน แต่ถูกคัดค้านจากประชาชนนับแสนคนที่ออกมารวมตัวกันประท้วงจนรัฐบาลต้องพิจารณาใหม่และต้องเพิกถอนไปในที่สุด

ต่อมารัฐบาลจีนยังพยายามนำกฎหมายความมั่นคงเข้ามาใช้ในฮ่องกงอีกครั้งเมื่อค.ศ. 2019 แม้จะเป็นคนละฉบับแต่ส่งผลต่อความมั่นคงและสิทธิเสรีภาพของคนฮ่องกงไม่ต่างจากมาตรา 23 กฎหมายที่ยกขึ้นมาพิจารณาในครั้งนี้คือกฎหมายส่งผู้ร้ายข้ามแดน สาเหตุการประท้วงในครั้งนี้เกิดจากคดีฆาตกรรมที่ไม่สามารถส่งตัวผู้ร้ายไปดำเนินคดีในประเทศที่เกิดเหตุได้ คนฮ่องกงเกรงว่ารัฐบาลจีนจะใช้กฎหมายนี้เป็นเครื่องมือในการกำจัดคนเห็นต่างทางเมือง และได้รับบทลงโทษที่ไม่ยุติธรรมจึงออกมาเรียกร้องจนเพิกถอนไปในที่สุด

อย่างไรก็ตาม กฎหมายความมั่นคงแห่งชาติที่เสนอมานี้ทั้ง 2 ครั้ง แม้จะในขณะนั้นจะถูกเพิกถอนไปแล้ว แต่ในปัจจุบันมีการร่างกฎหมายฉบับนี้ขึ้นมาใหม่ ซึ่งเป็นฉบับเดียวกับเมื่อค.ศ. 2003 เกี่ยวกับมาตรา 23 และรัฐบาลปักกิ่งรวมถึงรัฐบาลฮ่องกงเองก็ผ่านกฎหมายความมั่นคงแห่งชาติฉบับนี้

แล้ว โดยเริ่มมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2020 ที่ผ่านมา กฎหมายฉบับนี้ยังจัดตั้งสำนักงานรักษาความมั่นคงแห่งชาติประจำฮ่องกงขึ้นมา โดยมีเจ้าหน้าที่ความมั่นคงจากจีนเข้าไปประจำการ ทั้งตัวสำนักงานและบุคคลากรไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฮ่องกง แต่อยู่ใต้กฎหมายจีน เจ้าหน้าที่ฮ่องกงไม่มีอำนาจในการตรวจสอบ ตรวจค้น หรือควบคุมตัว และยังกำหนดให้ฮ่องกงจัดตั้งคณะกรรมการความมั่นคงของตัวเองขึ้นชุดหนึ่ง โดยมีที่ปรึกษาจากการแต่งตั้งโดยรัฐบาลจีน อีกทั้งผู้บริหารสูงสุดฮ่องกงมีอำนาจในการแต่งตั้งผู้พิพากษาสำหรับคดีความมั่นคง ซึ่งจะส่งผลถึงความเป็นอิสระของศาล

หลังจากบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ มีหลายคนเริ่มถูกตั้งข้อกล่าวหาและถูกจับกุม นักการเมืองฝ่ายค้านเริ่มลาออก นักเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตยหลายคนลี้ภัยไปต่างประเทศ คนฮ่องกงเริ่มลบข้อความที่โพสต่อวิจารณ์การเมืองในฮ่องกงบนโซเชียลมีเดีย เพราะเกรงว่าจะถูกดำเนินคดีและเริ่มหันไปใช้แพลตฟอร์มอื่นที่มีความปลอดภัยสูง ไม่ถูกรัฐบาลจับตามองและคุกคามได้ง่าย

นโยบายที่สอง คือ การปฏิรูปการเลือกตั้ง นับตั้งแต่ฮ่องกงกลับคืนสู่จีน มีการเปลี่ยนกฎเลือกตั้งผู้บริหารสูงสุดและสภานิติบัญญัติอยู่บ่อยครั้ง เพื่อที่จะสามารถควบคุมฮ่องกงได้ทั้งสภา รัฐบาลจีนออกกฎโดยเพิ่มคุณสมบัติรักชาติลงไปสำหรับผู้ที่จะเข้าชิงตำแหน่งทางการเมืองในฮ่องกง เพื่อคัดกรองให้คนที่จะขึ้นมาบริหารมีเพียงคนที่สนับสนุนรัฐบาลปักกิ่งเท่านั้น การเพิ่มคุณสมบัติข้อนี้ขึ้นมานั้น คนฮ่องกงมองว่าเป็นการลดรอนสิทธิในการเลือกผู้นำมากกว่าเดิม เนื่องจากการเลือกผู้บริหารสูงสุดของฮ่องกงจะมาจากคณะกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นการเลือกตั้งทางอ้อม เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2014 คนฮ่องกงต่างออกมาชุมนุมกันเพื่อเรียกร้องสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรได้รับตามหลักประชาธิปไตยจนเกิดเป็นการประท้วงครั้งใหญ่ครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ หรือที่รู้จักกันในนาม “ขบวนการร่ม” แต่การประท้วงในครั้งนี้ไม่ได้มีสาเหตุมาจากการเลือกผู้นำเท่านั้น ยังมีสาเหตุมาจากการที่รัฐบาลจีนเผยแพร่สมุดปกขาวที่มีเนื้อหาสำคัญคือ รัฐบาลปักกิ่งจะมีอำนาจในการปกครองเขตบริหารพิเศษฮ่องกงทั้งหมดและมีอำนาจในการปกครองอย่างสมบูรณ์แต่เพียงผู้เดียว ถือเป็นการละเมิดต่อนโยบายหนึ่งประเทศสองระบบ ซึ่งคนฮ่องกงต่างมองว่าสิทธิเสรีภาพในการกระทำการใด ๆ จะลดลงไปด้วย รวมถึงความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคม หลังจากที่นายทุนจากจีนต่างเข้ามาแสวงหาผลประโยชน์จนค่าครองชีพสูงขึ้น

นอกจากนี้ ยังมีการปรับเปลี่ยนสัดส่วนจำนวนสมาชิกสภานิติบัญญัติซึ่งเป็นโครงสร้างที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของการเมืองในฮ่องกง มีหน้าที่หลักในการตรากฎหมายจากแรกเริ่มที่มีจำนวนทั้งหมด 60 ที่นั่ง เพิ่มขึ้นมาเป็น 70 ที่นั่ง และในปัจจุบันมีที่นั่งทั้งหมด 90 ที่นั่ง อีกทั้งคณะกรรมการเลือกตั้งยังมีที่นั่ง

ในสภานิติบัญญัติอีกด้วย แม้ว่าที่นั่งจะเพิ่มขึ้น แต่สัดส่วนสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงหรือสมาชิกที่ชาวฮ่องกงสามารถเลือกได้โดยตรงนั้นมีจำนวนลดลง เหลือเพียง 20 ที่นั่งเท่านั้น ส่วนที่นั่งที่เหลือมาจากภาคส่วนอื่น ๆ ที่มีท่าทีสนับสนุนรัฐบาลจีน การปรับสัดส่วนสมาชิกสภานิติบัญญัตินี้ส่งผลกระทบต่อทิศทางการเมืองในฮ่องกงเป็นอย่างมาก เนื่องจากการลดสัดส่วนจำนวนสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจะทำให้รัฐบาลจีนครองเสียงข้างมากในสภาได้และการกระทำเช่นนี้เป็นการกำจัดการเมืองฝ่ายประชาธิปไตยไปในตัว การคานอำนาจระหว่างฝ่ายสนับสนุนรัฐบาลจีนและฝ่ายประชาธิปไตยจะเป็นไปได้ยากและอาจถูกกลืนไปในที่สุด

จะเห็นได้ว่าการเข้ามาแทรกแซงการเมืองในฮ่องกงของรัฐบาลจีน ส่งผลกระทบต่อระบอบประชาธิปไตยในฮ่องกงเป็นอย่างมาก คนฮ่องกงต่างมองว่ากฎเกณฑ์ที่รัฐบาลปักกิ่งตั้งขึ้นมานั้นล้วนเป็นการทำลายระบอบประชาธิปไตยในฮ่องกง สิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ถูกลดทอนลงไปไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการชุมนุม การแสดงความคิดเห็น หรือแม้กระทั่งการเลือกผู้นำ นำไปสู่การออกมารวมตัวกันเพื่อแสดงความไม่พอใจในสิ่งที่เกิดขึ้น และการออกมารวมตัวชุมนุมกันจำนวนมากและเกิดขึ้นหลายครั้งนี่ สะท้อนว่าระบอบประชาธิปไตยในฮ่องกงที่ควรเป็นไปตามหลักหนึ่งประเทศ สองระบบกล่าวไว้กำลังถูกคุกคามอย่างหนัก และแทบไม่หลงเหลือสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกแล้ว จีนกำลังพยายามควบคุมและกลืนฮ่องกงให้เป็นส่วนหนึ่งของจีนโดยเร็วที่สุด โดยใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือผ่านการเข้าครองเสียงส่วนมากในสภานิติบัญญัติและกฎหมายความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายหนึ่งประเทศสองระบบในตอนนี้อย่างไรก็ตาม การกระทำเช่นนี้ของรัฐบาลจีนจะทำให้คนฮ่องกงยิ่งต่อต้านมากยิ่งขึ้น แม้ว่าการออกมารวมตัวกันเพื่อชุมนุมอาจทำได้ยากขึ้นแต่การต่อสู้ทางอุดมการณ์จะยังคงอยู่

บรรณานุกรม

สื่อสิ่งพิมพ์

- เขียน อธิษฐาน. (2541). **นโยบายต่างประเทศจีน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุลชีพ ชินวรรโณ. (ม.ป.ป.). “ฮ่องกงใต้ธงแดง: จีนหนึ่งประเทศสองระบบ กับฮ่องกง 1997”. ใน **หนังสือการสัมมนาทางวิชาการฮ่องกง 1997 : จีนหนึ่งประเทศสองระบบ**. 29-85.
- ทวีป วรดิลก. (2551). **ประวัติศาสตร์จีน**. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- ปาจารย์ บุญชิต. (2560). **ขบวนการร่ม : การปะทะของขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยในฮ่องกง (ปริญญามหาบัณฑิต)**. นครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภัททิยา ภัทรพันธุ์พงศ์. (2562). **วิกฤตการณ์ประท้วงฮ่องกง ค.ศ. 2019 (ปริญญามหาบัณฑิต)**. นครปฐม. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- หลี่เฉวียน. (2556). **ประวัติศาสตร์จีนฉบับย่อ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มติชน.
- Albert H.Y. Chen. “The Hong Kong Basic Law and the Limits of Democratization Under “One Country Two Systems”.” **The International Lawyer** 50, 1 (2017)
- Anthony B. L Cheung. “From Colony to Special Administrative Region: Issues of Hong Kong's Autonomy within a Centralized Authoritarianistic State” **Law and Politics in Africa, Asia and Latin America** 31, 3 (1998): 302-316
- A.Y. So. ““One Country, Two Systems” and Hong Kong-China National Integration: A Crisis-Transformation Perspective.” **Journal of Contemporary Asia** (2011)
- Christine Loh. “Hong Kong’s Relations with China: The future of “One Country, Two Systems”.” **social research** 73, 1 (2006): 293-315
- Dylan Loh Ming Hui. “Hong Kong’s Political After “Umbrella Revolution”.” **S.Rajaratnam School of International Studies** (December 2015)

Stephan Ortmann. “Political Development in Hong Kong: The Failure of Democratization.” *Asian International studies Review* 17, 2 (December 2016): 199-219

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข่าวสด. (2563). **ประท้วงฮ่องกง : กฎหมายความมั่นคงแห่งชาติ และอนาคตที่มีคมนักดนตรีเพื่อประชาธิปไตย**. สืบค้น 8 มีนาคม 2565 จาก https://www.khaosod.co.th/bbc-thai/news_4781263

คมปทิต สกุลหวง. (2562). **ฮ่องกง ความแตกแยกของสองซีกการเมือง และปลายทางที่คลุมเครือหลังยุค 1 ประเทศ 2 ระบบ**. สืบค้น 31 มกราคม 2565 จาก <https://thestandard.co/hong-kong-disparity/>

ไทยรัฐ. (2564). **คลื่นปฏิวัติในฮ่องกงโดยจีน การปฏิรูปครั้งใหญ่ทำให้คนเริ่มย้ายถิ่นฐาน**. สืบค้น 30 มกราคม 2565 จาก <https://www.thairath.co.th/news/foreign/2096520>

บีบีซี. (2564). **ฮ่องกง-จีน : ทำไมการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติฮ่องกงในครั้งนีถึงเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์**. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก <https://www.bbc.com/thai/international-59721007>

บีบีซี. (2564). **จีนอนุมัติแผน “ชาตินิยม” คุมระบบเลือกตั้งฮ่องกง**. สืบค้น 8 มีนาคม 2565 จาก <https://www.bbc.com/thai/international-56360474>

บีบีซี. (2563). **ประท้วงฮ่องกง : กฎหมายความมั่นคงของฮ่องกงคืออะไร และน่ากังวลแค่ไหน**. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก <https://www.bbc.com/thai/international-53223146>

บีบีซี. (2563). **ประท้วงฮ่องกง : ครบรอบ 23 ปี อังกฤษส่งคืนเกาะฮ่องกงให้จีน ชาวฮ่องกงเริ่มถูกจับกุมด้วยกฎหมายความมั่นคงของจีน**. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก <https://www.bbc.com/thai/international-53257981>

- บีบีซี. (2564). จีนเปิดฉากประชุมสภาประชาชนแห่งชาติวันแรก ลั่นเตรียมยกเครื่องระบบเลือกตั้งฮ่องกง. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก <https://www.bbc.com/thai/international-56289316>
- ประชาชาติธุรกิจ. (2562). “มือบฮ่องกง” เตรียมชุมนุมใหญ่รับ “วันชาติจีน”. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก <https://www.prachachat.net/world-news/news-376370>
- ประชาไท. (2565). เลือกตั้งท้องถิ่นฮ่องกง 2019 พรรคหนุนประชาธิปไตยชนะพรรคหนุนปักกิ่งเกือบทุกเขต. สืบค้น 8 มีนาคม 2565 จาก <https://prachatai.com/journal/2019/11/85292>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2564). นศ.จบใหม่ในฮ่องกงกุมขมับ อัตราว่างงานสูงสุดในรอบ 10 ปี เหตุการเมือง-โควิด. สืบค้น 8 มีนาคม 2565 จาก <https://mgronline.com/china/detail/9640000090865>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2564). ให้ผู้รักชาติบริหารฮ่องกง. สืบค้น 8 มีนาคม 2565 จาก <https://mgronline.com/china/detail/9640000028526>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2562). ชาวฮ่องกงรุ่นใหม่นับแสนกับการชุมนุมประท้วงครั้งแรก. สืบค้น 8 มีนาคม 2565 จาก <https://mgronline.com/china/detail/9620000054934>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2564). ตามคาด! เลือกตั้งสถานิติบัญญัติฮ่องกง ผู้สมัคร 'โปรจีน' กวาดที่นั่งเรียบแต่คนใช้สิทธิต่ำเป็นประวัติการณ์. สืบค้น 8 มีนาคม 2565 จาก <https://mgronline.com/around/detail/9640000125373>
- มปฟ. (2564). ทำความเข้าใจระบบเลือกตั้งฮ่องกง ที่ไม่เป็นประชาธิปไตยจนคนต้องประท้วง. สืบค้น 8 มีนาคม 2565 จาก <https://www.brandthink.me/content/hong-kong-election>
- มปฟ. (2562). เจาะลึกการชุมนุมในฮ่องกง: ความเป็นมาและเป็นไป ต่อจากนี้อย่างไรต่อ?. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก <https://www.finnomena.com/akn/hong-kong-protests/>
- มปฟ. (2555). ผลเลือกตั้งออก ฟังหุนขต.เชื่อจะเป็นฝ่ายค้านที่ทรงพลังในสภาฯ ฮ่องกง. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก <https://mgronline.com/china/detail/9550000111624>

มปฟ. (2563). **เทียบความเหมือน-ต่าง ประท้วงไทย-ฮ่องกง**. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก <https://www.pptvhd36.com/news/>

มปฟ. (2559). **ฮ่องกงนับคะแนนเลือกตั้ง ผู้ใช้สิทธิมากเป็นประวัติการณ์**. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก <https://www.pptvhd36.com/news/>

วิวัฒน์ เลิศวิวัฒน์วงศา. (2564). **HONGKONGERS 2014 ความหวังคือการต่อต้าน**. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก <https://www.the101.world/hongkongers-2014/>

สฤณี อาชวานันทกุล. (2557). **ประชาธิปไตย คนรุ่นใหม่ และการศึกษา: โจเซฟ หว่อง กับ “ปฏิวัติร่ม” ฮ่องกง**. สืบค้น 8 มีนาคม 2565 จาก <https://thaipublica.org/2014/10/umbrella-revolution/>

สุรชาติ บำรุงสุข. (2562). **ฤดูใบไม้ผลิที่ฮ่องกง 2014 : หนุ่มสาวกับการสู้เพื่อประชาธิปไตย**. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก https://www.matichonweekly.com/column/article_220057

เฮลิเออร์ เฉิง. (2562). **ประท้วงฮ่องกง : เหตุใดเยาวชนรุ่นใหม่จึงกล้าลุกขึ้นขัดขวางทางการ**. สืบค้น 8 มีนาคม 2565 จาก <https://www.bbc.com/thai/international-48668551>

เฮลีย์ ชุง และโรแลนด์ ฮิวจ์ส. (2562). **ประท้วงในฮ่องกง ทำไมผู้คนมากมายจึงออกมาเดินขบวน**. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก <https://www.bbc.com/thai/international-48840778>

NGThai. (2562). **ฮ่องกง : ย้อนรอยประวัติศาสตร์แห่งการต่อสู้**. สืบค้น 8 มีนาคม 2565 จาก <https://ngthai.com/history/24503/hongkong-history-visual/>

The Matter. (2562). **6 เดือนการชุมนุม ฮ่องกงมาถึงจุดนี้ได้อย่างไร ครึ่งปีผ่านไป ยังเรียกร้องอะไรต่อได้ไหม?** สืบค้น 30 มกราคม 2565 จาก <https://thematter.co/social/6-month-hk-protest/95145>

The Matter. (2563). **จุดจบ 1 ประเทศ 2 ระบบ? สรุปกฎหมายความมั่นคงฮ่องกง ขบวนการที่ทำให้ประชาชนประท้วงอีกครั้ง**. สืบค้น 31 มกราคม 2565 จาก <https://thematter.co/quick-bite/hk-national-security-law/112922>

- The Momentum team. (2562). **ประมวลภาพ: มือบรุ่มเหลืองในฮ่องกงประท้วงร่าง กม.ส่งผู้ร้ายข้ามแดน**. สืบค้น 8 มีนาคม 2565 จาก <https://themomentum.co/hongkong-protest-against-china-extradition-law-photo/>
- The Momentum. (2562). **อยู่มาร้อยปีฮ่องกงไม่เคยเป็นประชาธิปไตย ทำไมอังกฤษต้องหักหลังจีน**. สืบค้น 28 มีนาคม 2565 จาก <https://www.posttoday.com/world/597705>
- The Momentum. (2563). **หนังสือฝ่ายสนับสนุนประชาธิปไตยฮ่องกงถูกถอดจากห้องสมุดสาธารณะ**. สืบค้น 28 มีนาคม 2565 จาก <https://themomentum.co/hong-kong-books-by-prodemocracy-activists-disappear-from-library-shelves/>
- WorkpointTODAY. (2562). **วงวิชาการถกปมฮ่องกง ชี้ความเหลื่อมล้ำเป็นปัญหา**. สืบค้น 9 มีนาคม 2565 จาก <https://workpointtoday.com/arts-chula-on-hongkong/>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวพรพรรณ เดชบุญ
วันเดือนปีเกิด	29 ตุลาคม พ.ศ. 2543
ที่อยู่	70/1 หมู่ 6 ต.จาง อ.เมือง จ.ศรีสะเกษ 33000
ประวัติการศึกษา	
2561 – ปัจจุบัน	ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวัง สนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม คณะอักษรศาสตร์ สาขาเอเชียศึกษา ภาษาเลือกจีน
2555 – 2560	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีสิริเกศ จังหวัดศรีสะเกษ สายการเรียนวิทย์-คณิต